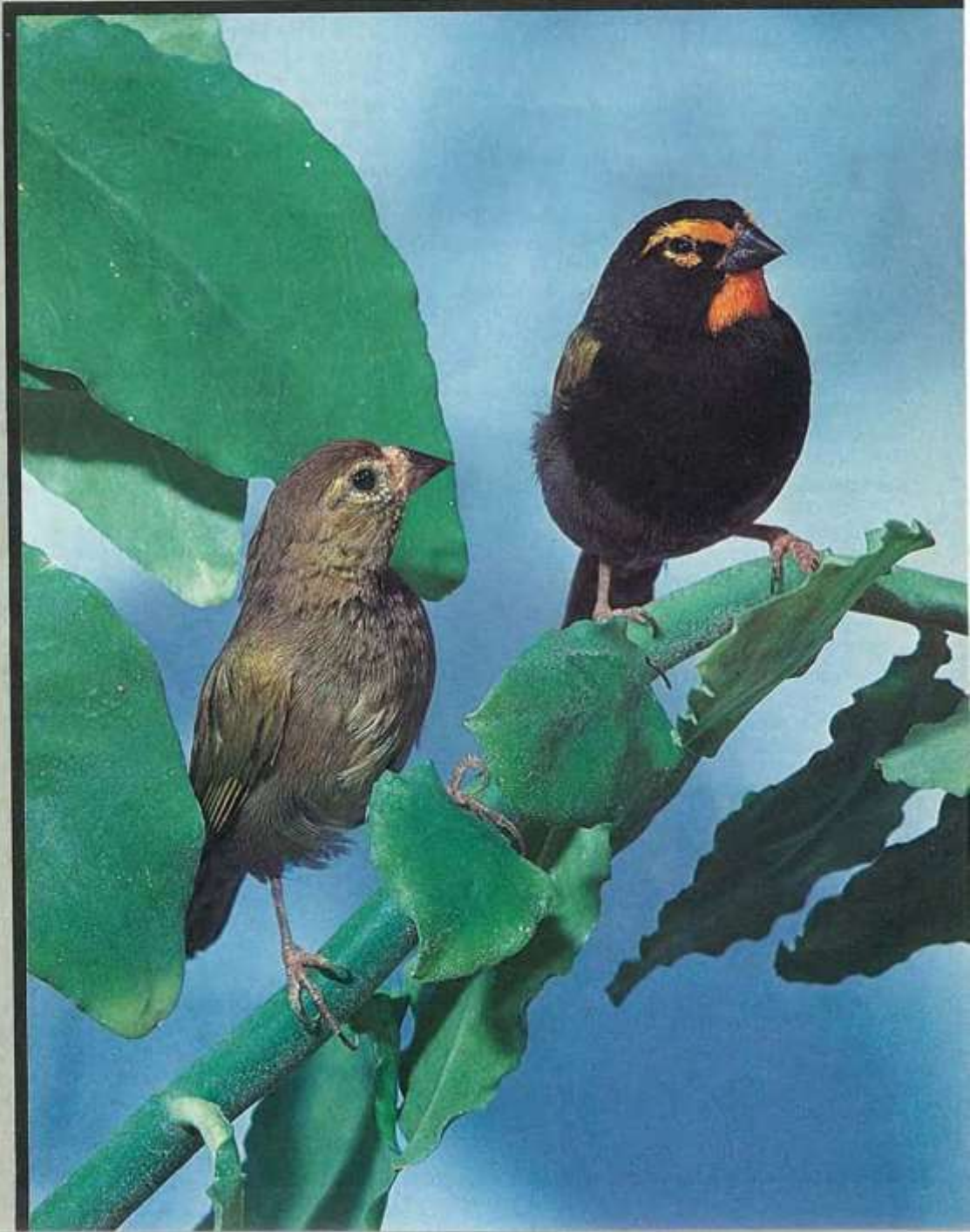

ONZE VOGELS

45e jaargang no. 1, 1984

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

ssel

De

BONDSBUREAU

Aletta Jacobsstraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
gironummer 1148324, telefoon 01640 - 3 50 07.
Geopend 08.00 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur.
's Zaterdags gesloten.

ERELEDEN

A.L. van Liempd (erevoorz.), W. Beckman,
A. Dommerholt, J. Forsten, J.J. Krol, A.J.F. Lammerse,
E.J. Lensink, Joh. M. van Pelt, A.F. Smit, H.J. Veerkamp
en E.M. Wessels.

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.
2e Voorzitter: D.J. van der Molen, Gentiaan 5,
7721 HA Dalftsen, telefoon (05293) 12 57.
Commissaris: M.N.Th. Brouwer, Wouwseweg 5a,
4661 VM Halsteren, telefoon (01641) 33 26.

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: Wnd. L. Poppema, Zuiderweg 93,
9744 AA Groningen, telefoon (050) 56 51 75.
District Friesland: H. Suichies, Ruusbroeckstraat 28,
8913 HN Leeuwarden, telefoon (058) 15 16 92.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126,
7885 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 1 30 06.
District Gelderland: P. Vierhuis, Veldkerksmeen 22,
3844 RB Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.
District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 26 08.
District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 1 13 98.
District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.
District Zeeland: J. van der Walle, Churchillweg 4,
4561 WN Hulst, telefoon (01140) 1 38 16.
District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg,
Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide,
telefoon (01646) 31 17.
District Oost Noord-Brabant: wnd. J.F. Lammers, Burg.
Serrarisstraat 22, 5591 EG Heeze, telefoon (04907) 23 63.
District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 3 34 58.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:

Tj. Boersma, Verzetstraat 13, 8923 CP Leeuwarden,
telefoon (058) 66 60 37.

Tropen, parkieten etc.:

G. v.d. Meijden, Kempenlandstr. 27, 5283 CK Boxtel,
telefoon (04116) 7 45 29.

Zangkanaries:

W.J. Vermeij, Leppa 36, 9204 JE Drachten,
telefoon (06120) 1 72 42.

ONZI

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANI

LIDMAATSCHAP

Zij die in **Nederland** woonachtig zijn en lid wensen te worden van de NBvV, wende zich tot de secretaris van een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling. Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het **buitenland** woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hieronder genoemde bedrag.

België: Bfr. 600,-, bij vooruitbetaling op onze postrekening nr. 000-0156074-01, bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Overige landen: Hfl. 45,- bij vooruitbetaling per internationale postwissel aan het bondsbureau NBvV. Indien men het maandblad per luchtpost wil ontvangen wordt een extra tarief volgens PTT-kosten berekend. Alle tarieven gelden per kalenderjaar.

SPECIAALCLUBS

Het lidmaatschap van de speciaalclubs is voorbehouden aan hen die reeds lid van de NBvV zijn. Voor verdere inlichtingen c.q. opgave lidmaatschap, wend men zich uitsluitend tot onderstaande secretariaten.

Europese vogels en hun hybriden

G.J. Veenhuizen, Groenestraat 20,
3861 CM Nijkerk, telefoon (03494) 5 60 47.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Gras- en Grote parkieten

J.F.R. Burm, Burg. Geirnaerdstraat 23,
4564 CR St. Jansteen, telefoon (01140) 1 42 29.
Entree f 5,-.

Insecten- en vruchtenetende vogels

A.P. Wessels, Postbus 1591,
3000 BN Rotterdam, telefoon (010) 67 11 24.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Japane meeuwen

A. Kok, Pals 29,
6931 DJ Westervoort, telefoon (08303) 23 58.
Contributie f 17,50 per jaar, entree f 5,-.

Vorm- en Postuurkanaries

J.H. Wiersma, Brinkstraat 53,
3881 BP Putten, telefoon (03418) 5 18 60.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Zebravinken

J.G.J. van Valkenburg, Mergelwal 16,
3432 ZM Nieuwegein, telefoon (03402) 3 97 70.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

ABONNEMENTEN

Losse abonnementen op het maandblad f 32,50 per kalenderjaar. Overmaking bij vooruitbetaling op giro 1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonneer OV. Reeds verschenen nummers van een jaargang worden nagezonden en vervolgens elke maand tot er met december.

VOGELS

ISSN 0030-3224

ND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 50.000)

REDACTIE

C.E. van Berkel
Chr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeelten daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties – ook die van leden en abonnees – met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere inlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de NBvV. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op 'Onze Vogels', van zuivere particuliere aard zie onder 'Vraag en Aanbod'.

VRAGEN OVER?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

HARZERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16, 2322 LK Leiden.

KLEURKANARIES aan: J.A. Barsch, Binnenhof 26, 6535 TN Nijmegen.

VORM- EN POSTUURKANARIES aan: H.K. v.d. Wal, Mozartstraat 4, 8916 HC Leeuwarden.

EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN

AGAPORNIDEN aan: D.A. Duivis, St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.

ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN HUN BASTAARDEN aan: P.J.F. Klören, Meidoornweg 10, 3768 CN Soest.

TROPISCHE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan: M. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.

VRUCHTEN- EN INSECTENETERS aan: E.M. Wessels, Ravenhorst 28a, 3085 ZV Rotterdam.

GRASPARKIETEN aan: S. Harkema, Prov.weg 29a, 9677 PA Heiligerlee.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Geen retourport, dan ook geen antwoord!

Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer V-280824.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 20 februari 1984.

IN DIT NUMMER

	pag.
Cubavinken	4
De Veelkleurenparkiet	8
Tips voor de kweek van Europese vogels	9
Over het keuren van tropen etc. I	11
Leervermogen bij vogels	12
De witmasker grondduif	15
Wat lezers schrijven. Uw vraag. Ons antwoord	16
Himalaya Appelvink	17
Over vogelvoeding	18
Calathea ornata	19
Kleurkanaries: klassieke kleuren	20
Onze Harzersport	22
De Jerdon's Spreeuw	24
Zebraavinken in 50 kleuzlagen	25
Grijze Roodstaartpepegai	26
De Chinese Dwergkwartel	26/27
Wildzangkwekers opgelet	27
Over vogelzaden, Brassica	28
Heremoes	29
De voliëre van de maand	30
De kuifwartelduif, parels in de voliëre	32
Vogels in de winter, vergeet ze niet	33
Ook voor de grasparkiet	35
De warmolen	36
Korte berichten	39

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
Fauna metaalwaren b.v., Orni mondo,	
W. Rouppe van der Voort	10
Edelchemie Panheel b.v., Jan Grauwelman,	14
Cornelissen, Fauna metaalwaren b.v.	15
Fauna metaalwaren b.v.	31
Siem van 't Hart, GEHU	34
Conditio, Fish- and Birdshop, Blankenstijn's Pet Farm b.v.,	
F. Thijssen, Burung Li	38
Corbeille b.v., Gebr. van Riel b.v.	39
404	40
Fauna metaalwaren b.v.	41
Ermekse vogelmarkten	42
Fauna Metaalwaren b.v.	43
V.V.R. Vogelvoederfabriek, Van Keulen	44
Cédé vogelvoeders	45
Int. Hobby boekhandel, Spirit, N.B.v.V.-Service	
Fauna metaalwaren b.v.	46
Rein v.d. Veen, N.B.v.V.-Service, Animal,	
N.B.v.V. Boeken-service	47
Witte Molen	48

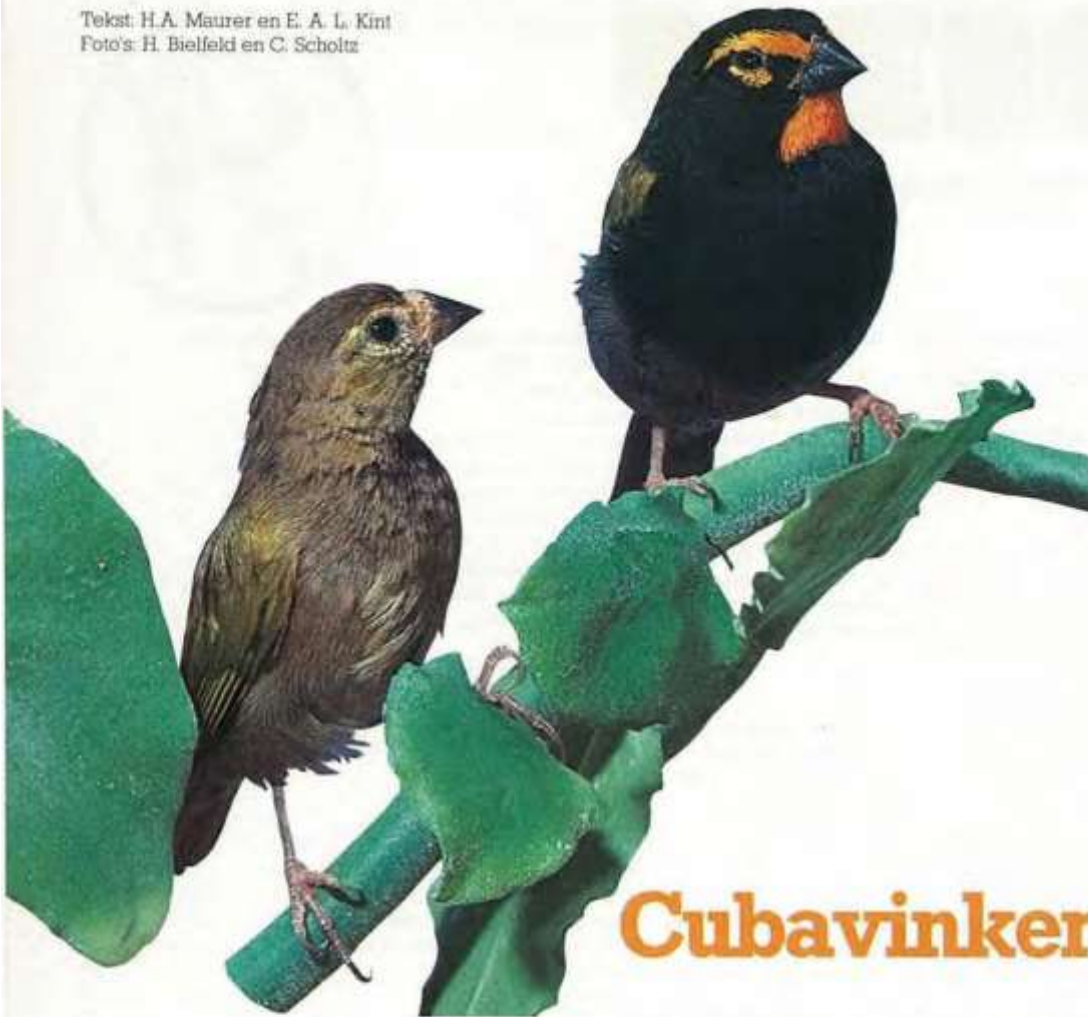
Foto voorplaat: Grote Cubavink

Cees Scholtz

Ontwerp en druk: Steens Schiedam b.v.

Postbus 59, 3100 AB Schiedam – Telefoon (010) 62 29 22

Tekst: H.A. Maurer en E. A. L. Kint
Foto's: H. Bielfeld en C. Scholtz

Cubavinken

Het is een klein geslacht: vinken dat voorkomt in Zuid- en Centraal Amerika. De meest aantrekkelijke is *Tiaris canora*, de kleine cubavink. Dit ongeveer 9 cm grote vogeltje komt voor in Cuba en op de Pineseilanden. De popjes zijn goed van de mannetjes te onderscheiden, voorhoofd en masker zijn bruinachtig van kleur terwijl de gele halsband veel minder sprekend is.

Tiaris olivacea, de 'grote' cubavink, meet ongeveer 11 tot 12 cm. en komt met de ondersoorten *pusilla*, *ravida*, *intermedia* en *bryanti*, voor in het Caraïbisch gebied, Mexico door midden Amerika tot West Columbia, West Venezuela, Cuba, Haïti, Jamaica en Puerto Rico. De ondersoorten vertonen enige niet al te grote verschillen met de nominaatvorm. Ook bij deze soort zijn de sexen goed te onderkennen.

De popjes zijn matter van tint, missen het zwart op kop en borst, missen de duidelijk gele teugels en hebben op de keel slechts een flauwgeel vlekje. Als u

Dat de cubavinken voor ons een interessant en nog steeds gewild groepje vogels is, behoef ik u nauwelijks te vertellen. Ze hebben eigenlijk alles mee om ze te beschouwen als ideale vogels voor de volière waarmede bovendien zonder al te veel problemen goede kweekresultaten te behalen zijn.

van deze soort de gele tekening wegdenkt, dan merkt u een sterke overeenkomst met *Tiaris bicolor*, de zwartborst cubavink. Deze is ongeveer 11,5 cm groot en komt met de ondersoorten *maschii*, *omissa*, *johnstonei*, *tortugensis*, *hullae* en *grandior*, voor op de Bahama's, Haïti, Jamaica, Puerto Rico, de Antillen, Tonago, kustgebied van Venezuela, Noord Columbia en op nog een aantal omringende eilanden. De popjes missen het zwart op kop, keel en borst, ze zijn overwegend grijsgroen van kleur.

Deze soort werd zelden of nooit ingevoerd totdat plotseling in de jaren 1980-1982 er een aantal in handen van de liefhebbers kwam. Ze hebben de

kans met beide handen aangegrepen en dankzij dat werden op Vogel '83 in Breda niet minder dan 7 eigen kweek exemplaren, zowel mannetjes als popjes, ingezonden door 4 leden, te weten de heren B. en H. Oosthof uit Wijhe, H. v. d. Blom uit Barneveld, C.O. Zande uit Schoorl en Joh. v.d. Berg uit Rijssen. Alle vier ontvingen ze de NBvV Oorkonde.

Tiaris fuliginosa is eigenlijk een verkleinde uitgave, ze zijn namelijk ongeveer 10 tot 10,5 cm groot, van *Tiaris bicolor*. Eén ondersoort is bekend, te weten *fumosa*. Deze vierde en laatste soort leeft in de bergstreken van Venezuela, op Trinidad, Guyana en Centraal Brazilië. Ook bij deze soort is er van een

sexueel dimorfisme, een uiterlijk verschil tussen de mannetjes en de popjes, prake.

De wetenschappelijke benamingen van de onderhavige soorten zijn ontleend aan *Die Vogelarten der Welt* van Hans J. Wolters.

Cubavinken zijn temperamentvolle vogels, echte zuidamerikanen. Meerdere koppeltjes samengehouden kan tot problemen leiden. Vooral in de broedtijd vechten meerdere mannetjes elkaar heftig bestrijden. Niettemin kunnen ze met meerdere soorten in alle vrede leven en zijn dan ook erg geschikt voor de tropische volière. Ze zijn goed paarsgewijs met broedkooien te houden maar een beplantte volière geniet de voorkeur. Een oortgelijke opmerking zou ook over de nestgelegenheid gezegd kunnen worden. Houten hallopen nestkastjes worden wel door ze geaccepteerd, maar als ze in een beplante volière gehuisvest zijn, dan zal er eerder een nestje worden gebouwd in een dichte struik. Ze schromen er trouwens ook niet voor om nesten van andere vogels in beslag te nemen, die ze, vooraleer er eitjes worden gelegd, naar eigen inzicht verouwen.

Van grashalmen, mals hooi, sisaldraden, cocosvezel en veertjes maken ze een kogelrond nestje met een klein invlieggaat in de zijkant. Beide sexen zijn actief bij de nestbouw betrokken.

Een legsel bestaat gemiddeld uit 3 à 4 groenachtig tot lichtblauwe met roodbruine, paars- of grijsachtige stippeltjes voorzien e eitjes. De broedduur bedraagt ongeveer 12 tot 14 dagen en zowel man als popje kwijten zich beurtelings, soms ook wel gezamenlijk vooral in de nachtelijke uren, van deze taak. Pas uitgekomen jongen hebben direct al wat donsveertjes op het lichaam maar het meest vallen dan de vuilwit tot geelgekleurde snavelhoeken op.

Als ze zo'n 6 tot 8 dagen oud zijn kunnen ze worden geringd; ringmaat 2,3 mm. Om die jongen te ringen dienen ze wel met zorg uit het nestje te worden geplukt en wel zodanig dat dat nestje zo goed mogelijk in takt blijft. Op een leeftijd van ongeveer 4 weken vliegen de jongen uit. Tegen die tijd kun je ze regelmatig met hun kopjes voor de nestingang zien zitten van waar ze aandachtig de directe omgeving verkennen; een alleraardigst gezicht.

Jonge pas uitgevlogen cubavinken zijn, ongeacht de sexe, eenvoudig van kleur. Ze lijken dan allemaal uiterlijk op volwassen popjes. Weer een maand later zijn ze, na gedurende die tijd nog door beide ouders gevoerd te zijn, zelfstandig en weten ze goed aan hun kostje te komen. De jeugdruï treedt vrij kort daarna in en 4 tot 5 maanden later zijn het echt volwassen cubaantjes alhoewel ze op een leeftijd van anderhalf jaar op hun mooist zijn. Een eerste broedsel wordt al vrij spoedig door een tweede, zelfs wel eens door een derde gevolgd. In die gevallen is het verstandig om de zelfstandige jongen van het voorgaande broedsel uit te vangen en ze apart te plaatsen. Dit ter voorkoming van felie

aanvallen van het mannetje dat, of het nu wel of geen kinderen van hem zijn, alleen maar rivalen in ze ziet.

Alhoewel het echte zaadetertjes zijn en hun hoofdschotel dient te bestaan uit een goede kwaliteit prachtvinkenzaden inclusief onkruidzaden, doen we er goed aan dit menu aan te vullen met een universeelvoer waar doorheen wat vers groen en wat levend voer zoals meelwormpjes, mierenpopjes, etc. etc.

De zang van de cubavinken heeft niet zo veel te betekenen maar hun liedjes zijn toch best aardig om te horen.

Ons klimaat kunnen ze redelijk tot goed doorstaan. Als ze de beschikking hebben over een goed beschutte plaats, c.q. een naar de eisen ingericht nachtverblijf, is bijverwarming in de winter niet persé noodzakelijk.

Over praktische ervaringen met de grote- en met de zwartborst Cubavink, laten we nu Erik Kint aan het woord.

De Grote Cubavink

Gedrag en kweek:

In mijn volière gedroegen de man en pop van de grote cubavink zich opvallend stil ten opzichte van de medebewoners. Van agressiviteit was niets te merken. Medio april begon men met de nestbouw, nadat ik de man enkele malen met een kokosvezel rond het popje had zien dansen. De man maakte daarbij een hoog trillend geluid, terwijl hij met de vleugels trillende bewegingen maakte. Hij joeg achter de pop aan en volgde haar onafgebroken. Het nest werd gemaakt van gras, kokosvezel en mos. Het eigenlijke nestje is komvormig en klein. De doorsnede van het kommetje is niet groter dan het nestje van een edelzanger. Het nest dat de cubavinken vervaardigen werd gemaakt in een kanarietralienestje, op een hoogte van ongeveer 2.50 m.

De pop was niet erg op eieren c.q. jongen gesteld, want in het gemaakte nest kwamen geen eitjes. De moed had ik reeds opgegeven. Het nest liet ik echter hangen. Het was maar goed ook dat door mij toch het nodige geduld werd betracht, want toen ik op 9 augustus het nest controleerde bleken er twee blauwgroenige eitjes voorzien van lichtbruine vlekjes in te liggen. Uit de sporadisch beschikbare lektuur bleek dat de broedduur ongeveer veertien dagen zou moeten zijn. Dat is niet ver mis; uit inmiddels verdere broedresultaten weet ik dat het bij mij steeds 13 dagen was, gerekend vanaf het derde eitje gelegd werd.

De jongen zijn klein en kaal met gering dons. Het voeren van de vogels, gebeurt door beide ouders, dit in tegenstelling tot het broeden, wat ik alleen het popje heb zien doen. Mij viel verder op dat de pop niet erg vast broedt, zij verlaat regelmatig het nest om wat eten te zoeken.

De soort houdt zich toch regelmatig op de grond van de volière op om voedsel op te scharrelen.

De twee jongen die in het eerste legsel werden geboren konden op de zevende à achtste dag worden geringd met 2,3 mm. De jongen hebben vrij lange tenen en nagels op die leeftijd. Hoewel overige lektuur geheel tegenstrijdig is met mijn ervaringen, verlieten mijn jonge cubavinken reeds zeer vroeg het nest, 15 dagen oud slechts zaten ze reeds wankel op een tak lavendel te wiebelen. De koppen waren nog vrijwel kaal.

Op een leeftijd van ongeveer 30 dagen nemen de vogels al zaadjes op en zitten ze goed in de veren. Geslachtsonderscheid wordt dan ook waarneembaar.

Huisvesting: De vogels gedijen het beste in een vluchtje waarin zij beplanting of kunstmatig aangebrachte takken (in mijn geval) lavendel, brem en sparretakken tot de beschikking hebben. De vogels zijn zeer beweeglijk en kunnen in de begroeiing naar hartelust hun gang gaan. De volière waartoe de cubavinken bij mij de beschikking hebben bestaat uit een binnenvlucht van 1.80 x 1 x 2.50 m, welke binnenvlucht in verbinding staat met een buitenvluchtje

van 3 x 1.50 x 2 m. In deze buitenvlucht staan enkele koniferen en tegen de buitenzijde van de vlucht groeien enkele rozen, die gedeeltelijk de volière zijn binnen gedrongen (hierover late bij Voeding meer).

Een vierstruik completeert het geheel aan beschikbaar groen. Elke zomer gooi ik op de bodem van deze buitenvlucht een handvol onkruidzaad, wa weelderig opschiet.

Het tweede nest dat door de cubavinken werd vervaardigd, maakte men in de aangebrachte sparretakken in de binnenvlucht. Dit tweede nest werd reeds gemaakt - door het mannetje - tijdens het eerste broed. Ruim voor de jongen uit het eerste broed uitvlogen was dit tweede nest klaar. In het tweede nest lagen reeds op de 17e levensdag

van de eerste jongen vier nieuwe eitjes... over late broeddrift gesproken. Inmiddels zijn er weer vier jonge Cubaantjes geboren, hetgeen voor mij, maar zeker ook voor de vogels, geslaagd mag worden genoemd. Uit ervaringen tijdens observering van de vogels is mij gebleken dat de vogels zeer graag buiten vertoeven, zeker afgelopen zomer een uitgerekende kans. Badwater is ook een voorwaarde die deze vogels min of meer vereisen.

Het nest wordt in de broedtijd vooral door de man vrij fel verdedigd en hij laat niet na medebewoners die te dicht in de buurt komen van de broedende pop, met de snavel te herinneren aan zijn territorium. Slachtoffers hoeven er niet te vallen, in ieder geval zijn de gevechtjes die plaatsvinden niet alarmerend.

Voeding: In de eerste plaats een goed tropisch zaadmenu. Onkruidzaad, liefst vers, waarbij halfrijpe graszaden en weegbree niet ongemoeid gelaten wordt. Ook in de volière groeiend, zelf gezaaid, onkruid wordt geheel leeggegeten. Zo nu en dan groenvoer, vogelmuur of sla wordt eveneens graag opgenomen, zeker als er jongen zijn.

In de beplanting van de volière worden dagelijks spinnetjes, luizen e.d. gezocht, een bezigheid waarmee man en pop vooral druk doende zijn als er jongen zijn. Ook de met bladluizen bezette rozen-takken die vanaf buiten tot in de buitenvlucht zijn doorgegroeid worden door de cubavinken in een mum van tijd van hun 'krakers' ontdaan. Meermalen heb ik bij observatie gezien dat een vliegje of spinnetje dat via het gaas van de buitenvlucht, deze vlucht binnenkwam, direkt - dikwijls in de vlucht - werd verwezen naar het grote cubavinkenwalhalla. Als er jongen zijn, zijn de ouders uitermate actief met het verzamelen van

voedsel voor hun jonge fidele nakomelingen. Ik verstrek dan elke dag tweemaal een portie opfokeivoer, merk Prima, vermengd met gekiemd zaad - dit laatste wordt zeer gretig opgenomen door de oudervogels - en 's morgens geknipte meelwormen. 's Avonds krijgen de vogels als toetje in het eivoer, buffalowormpjes, die al worden weggepikt als ik het bakje in de vlucht plaats.

De vogels zijn in het geheel niet schuw. Levens voer is buiten de kweektijd niet persé vereist, maar het wordt natuurlijk wel opgenomen.

Logisch, wij mensen eten ook niet elke dag bloemkool. Afwisseling is nooit slecht. Het voeren van de uitgevlogen jongen komt voor rekening van het mannetje. De pop bemoeit zich daarmee in het geheel niet. Met een hoog tsji - tsji-achtig geluid bedelen de jongen om voedsel bij pa de Cubaan, die zich heel wat moeite moet getroosten om de jongen tot tevredenheid te brengen.

De Zwartborst Cubavink

Bij collega vogelliefhebber P. de Bakker te Axel observeerde ik het uiterlijk van deze laatste *Tiaris* vertegenwoordiger en de verdere gegevens qua gedrag en kweek ontleen ik aan indrukken die genoemde liefhebber daarbij opvielen.

Gedrag en kweek:

Volgens eerder genoemde liefhebber

die met succes met bedoelde vogels heeft gekweekt is het gedrag in het kweekseizoen te vergelijken met de beschrijving van de grote cubavink. Als er jongen zijn worden die door beide oudervogels gevoerd, waarbij men vooral gekiemde zaden in grote hoeveelheden opnam. Groenvoer werd ook beduidend veel opgenomen. Levend voer zoals ook beschreven bij de grote cubavink ontbrak ook niet in het menu. De eieren kwamen na ongeveer 12 à 13 dagen uit. De jongen groeiden voorspoedig en verlieten reeds na 13 à 15 dagen het nest.

Na het verlaten van het nest begon het ouderkoppel direkt met een nieuw nest waarin weer eieren werden gelegd. De uitgevlogen jongen zaten al vrij goed in de veren en werden alleen door de man nog gevoerd. Toen de jongen ongeveer 30 dagen waren, waren deze reeds zelfstandig. Bij het vermelde 'thuis' van de vogels waren deze ondergebracht in een ruime buitenvolière met beplanting, als koniferen, klimop e.d. In de vlucht was een vrij groot assortiment vogels ondergebracht, hetgeen de cuba's kennelijk in het geheel niet deerde, hoewel het nest goed werd afgeschermd.

Cubavinken, alleraardigste en dankbare volièrevogeltjes met weliswaar wat onhebbelijkheidjes maar toch met heel veel pluspunten.

Bestuur
en
Redactie
wensen u
een in alle
opzichten
goed
1984

De
v
o
e
l

DE VEELKLEURENPARKIET

(Psephotus varius)

Tekst en foto: André Bruggeman

Zoals de naam al doet vermoeden, hebben we niet een kleurrijke parkiet te maken. Het lijkt me niet nodig om een uitvoerige beschrijving van deze werkelijk zeer fraaie vogel te geven, de hierbij geplaatste kleuropname spreekt dacht ik voor zich. De grootte van de vogel is 28 à 30 cm. Het is buitendien ook een interessante vogel welke voor een even interessante prijs vandaag de dag kan worden aangeschaft. Tal van deskundigen melden dat hij voorkomt in het droge, zuidelijke deel van Australië. Bij de ontdekking van de soort was men aanvankelijk van mening, gezien de vaak grote onderlinge kleurverschillen, met verschillende soorten van doen te hebben. Deze veronderstelling bleek niet juist te zijn en het is nog steeds zo, ook bij eigen kweek exemplaren, dat er enige variatie in kleur wordt waargenomen zowel bij de mannen als bij de vrouwtjes. In hun leefgewoonte komen ze sterk overeen met de roodrugparkiet, een bij de liefhebbers wellicht nog beter bekende soort. Veelkleurenparkieten scharrelen nogal vaak op de grond om te zoeken naar iets eetbaars, of is het gewoon maar bezig zijn. Appel en ook wel ander fruit, nemen ze graag op evenals wortels en allerlei groenvoer. Bij mijn ondervinding zijn ze ook nogal gesteld op houtskool waar ze

regelmatig wat van opnemen, hetgeen een goede 'darmwerking' schijnt te bevorderen. De vogels vliegen graag, zijn snel en behendig en kunnen dan ook het beste worden gehouden in een vlucht welke een lengte van zo'n vijf meter heeft. Regelmatig verstrek ik ze verse takken, waar ze met kennelijk plezier op en om klauteren en waarvan ze ook het nodige afsnagen. Een kweekkoppel veelkleuren is steeds samen en veelal met elkaar bezig. In het kweekseizoen wordt het vrouwtje regelmatig door de man gevoerd, zowel in als buiten het nestblok. Broeden doet het vrouwtje alleen en de broedperiode schommelt zo rond de 19 tot 20 dagen. Een normaal legsel bestaat uit 5 tot 6 eijes, maar het kan ook wel gebeuren dat er 8 tot 9 eijes worden gelegd hetgeen zelfs niet eens uitzonderlijk is. De pas uit het ei gekomen jongen zijn bedekt met witte donsveertjes. Als de jongen enige dage oud zijn, gaat ook hun vader het nestblok in en helpt dan bij de voedselverstrekking. In gunstige situaties kunnen twee legfels worden grootgebracht. Over het algemeen zijn het vroege broeders want reeds begin februari tonen ze al veel belangstelling voor een nestblok.

Wat dat nestblok betreft, ze houden van een diepe en donkere holte met een be-

trekkelijk klein invleggat dat het bes naar een zo donker mogelijke kant is gericht. Over het algemeen zijn het rustige broedvogels welke probleemloos hun jong grootbrengen. Indien er toch klachten zijn, als de vogels toch wat onrust vertonen, dan is er iets niet in orde hetgeen veroorzaakt kan worden door katten of muizen en ook wel eens wanneer er wat vreemden in de buurt van de volière zijn. Er wordt wel eens beweerd dat veelkleurenparkieten niet zo sterk zijn als roodrugparkieten. Deze mening kan ik niet delen en daarbij spreek ik dan uit een ervaring van ongeveer tien jaar met verschillende kweekkoppels. Wel is het zo dat er plotseling een vogel dood gaat, terwijl hij of zij de dag tevoren nog volop actief was. Dit verschijnsel kom je, dacht ik, bij andere soorten minder tegen. In de loop van de jaren hebben de vogels zich goed aan ons klimaat, zelfs aan onze winters, aangepast. Wel is het zo dat elk koppel moet kunnen beschikken over een goed en beschut nachtverblijf. Met soortgenoten zijn ze, zeker niet in de broedtijd, niet samen te houden. In die periode kunnen ze vechtlustig en agressief worden. Daarom is het ook oppassen wanneer er een vogel een nieuwe partner krijgt. Andere parkietsoorten schijnen hen minder te interesseren en met niet-parkietachtigen zijn ze goed samen te houden. Ook dient men op te letten als de jonge vogels stilaan zelfstandig gaan worden. Dan kan het wel eens gebeuren dat de man in een van zijn jongen een rivaal ziet die hij dan meedogenloos achtervolgd met in de regel een slechte afloop. Vandaar is veelvuldige en regelmatige observatie gewenst en zodra er uitpattingen zijn, onverwijd de jongen uitvangen en elders onderbrengen. Hun voeding bestaat uit een mengeling zaden voor grote parkieten met niet al te veel zonnebloempitten. Ook buiten de kweekperiode wordt er, zij het maar een of twee maal per week, wat zachtvoeder gegeven. Omdat ze, zoals gezegd, regelmatig op de grond scharrelen, lopen ze het risico wat vlugger met de bekende en gevreesde wormen te worden besmet. Zelf geef ik ze vier maal per jaar een ontwormingskuur. Veelkleurenparkieten zijn schitterende vogels waarvan veel valt te genieten.

Tips voor de kweek van Europese vogels

De kweker van Europese vogels is lange tijd de KEUTERBOER geweest tussen de vogelkwekers. In een primitieve volière, een bouwsel zonder verbeelding opgetrokken, hield hij vele Europese vogels samen omwille van hun zang en als een koppeltje al eens een nestje bouwde dan werd daar verwonderlijk van opgekeken. Wat een verschil van instelling met de kwekers van grote parkieten die mooie en praktische volières bouwden.

Zodra de kwekers van Europese vogels begonnen met de bouw van afzonderlijke volières per paar, lukte de kweek en werd stilaan begonnen aan een meer wetenschappelijke aanpak.

Men kan vogels van dezelfde soort niet in aangrenzende volières brengen, indien ze elkaar kunnen zien. Tegenwoordig gebruikt men ondoorzichtig plastic tussen de afzonderlijke kleine volières waarin koppels van dezelfde soort elkaars burens zijn. Men kan ook twee soorten kweken en dan in de aangrenzende volières verschillende soorten plaatsen, bijvoorbeeld goudvinken, groenvinken, appelvinken enz.

Bepanting in de volière is volkomen nutteloos! Meen toch niet dat je met bepanting het natuurlijk milieu zal benaderen of dat de vogeltjes dromen van een natuurlijk milieu.

1. Zorg voor goede voeding.

2. Zorg voor nestelplaatsen.

Alle vogels bouwen aan de voorkant in de volière, aan de zonnige kant. Alleen de goudvink en de appelvink willen een duistere hoek voor het nest. De volière moet totaal droog zijn, dus totaal overdekt! Bezorg de vogels nestkastjes en hang er wat brem rond. Weet dat de koppels steeds dezelfde nestelplaats kiezen, jaar na jaar, en ook op dezelfde datum tot broeden overgaan, jaar na jaar. Vogels houden ervan te broeden waar veel mensen die ze kennen passeren! Ga gerust langs de broedende vogels de tuin in en bij controle moet je de broedende vogel rustig even opzij duwen en dan kijken in het nest. Er is gevaar voor verstoring bij het eerste begin van de nestbouw, juist voor het leggen van het eerste ei en als de jongen klaar zijn voor uitvliegen. Die wippen dan bij stoornis uit het nest en willen er niet meer in verblijven. Dus op deze dagen van de cyclus even voorzichtig zijn.

3. Agressiviteit.

Omwille van territoriumgedrag kan men nooit verschillende koppels samenhouden en ook aanverwante soorten zullen niet elkaar vechten. De uitgevlogen en zelfstandige jongen worden

ook door de man vervolgd van zodra er weer jongen in het nest zijn. Soms doet hij dat niet, maar blijft de eerste jongen verder voederen en de kleine jongen uit de volgende ronde worden verwaarloosd. Daarom houden verstandige kwekers ruimte vrij voor de jonge vogels die zelfstandig zijn en die gaarne samen spelen en rusten in een zonnige ruimte. Jongen van goudvinken plaatst men zó dat ze hun ouders nog kunnen zien vanuit hun nieuw verblijf, anders raken ze in paniek. Goudvinken leven immers in familieverband. De laatste jongen blijven bij de ouders tot diep in de winter. Jonge sijnen zal men nooit alleen laten opgroeien, dan weigeren ze te eten. Maar zij kennen voedselinrij, dus op verschillende plaatsen eten geven.

door L. Gonissen.

4. Veiligheid.

In de volière moeten de vogels zich veilig voelen. De goede kweker weet hoe ze uitwijken als hij nadert en waar ze dan gaan zitten, half verborgen (terwijl ze toekijken). Aan de voorzijde van de volière plaatst men een dertig centimeter breed bloembordes zodat de bezoekers niet met hun neus tot tegen de volière draad kunnen, want dan worden de vogels zenuwachtig.

Samengevat:

het leven van een vogel bestaat uit voedsel zoeken, voortplanting, agressie tegen soortgenoten om zelf wat plaats te hebben en tenslotte uit vluchten voor echte en vermeende gevaren.

Elke vogelsoort heeft haar speciale eisen inzake voeding en daar moet voor gezorgd worden! Het is niet de bepanting van de volière die van nut is, maar de goede, juiste voeding. Inzake voe-

ding is de laatste jaren veel vooruitgang gemaakt, maar dat moet beschreven worden door specialisten voor elke soort. Al kan men zeggen in het algemeen: goudvinken zijn alleseters, vruchteneters en niet eerst en vooral zaadeters. De zaden van de boterbloem lusten ze zeer graag! Distelvinken eten kleine fijne zaadjes, zoals witte sla zaad, maanzaad en als nestmateriaal witte plusjes van bijv. populieren of watten of korte witte draadjes. De Europese kanarie eet zeer gaarne zoet raapzaad, allerlei graszaden, onrijpe graszaden, vooral het straatgras in bloem is alle oogenblikken van het jaar en ovetal te vinden. Barmisijnen eten bijzonder graag droge graszaden die men kan kopen. Sijnen eten vooral niger, maanzaad. Het was de bedoeling enkel en alleen de aandacht te trekken op een leuk kernje voor de bepaalde soorten, het spreekt vanzelf dat het menu veel rijker moet zijn dan de met naam genoemde zaden.

Vogels baden zeer graag in water en nemen daarbij een uitgebreid zonnebad. Zorg voor beide. Alle vogels komen graag kijken wat er gebeurt, maar verbergen zich even later om te rusten, of om zich veilig te voelen alleen maar. Zorg dat de vogels zich aan het gezicht van de mens kunnen onttrekken als ze dat willen door het ophangen van wat takjes.

Jonge pas uitgevlogen vogels zitten gaarne 'zeer' veilig, buiten zicht! Na het spenen hebben ze gaarne veel vlucht en beweging en worden eerder schuw. Na de rui worden ze rustig.

Vele jonge vogels als distelvinken, sijnen en andere moeien gedurende de winterdagen speciaal verzorgd worden en beschermd tegen vorst. Alleen vogels die zich bij de mens veilig voelen, gezond voedsel hebben, juiste nestelplaatsen en materiaal, niet gestoord worden door andere vogels zullen VAST EN ZEKER voor nakomeling-schap zorgen!

Over het keuren van tropen etc. 1

Wat is keuren:

Keuren is het beoordelen met als norm de wildvorm of een in een standaard omschreven kwaliteitsnorm.

Hoe deze beoordeling uitgedrukt wordt, hetzij in punten, in predicaten of plaatsing naar rangorde van kwaliteit is secundair.

Iedere beoordeling is in grote mate subjectief, type noch kleur zijn exact (objectief) te meten.

Van een blokje hout zijn de maten exact te bepalen door verschillende personen, in gevarieerde gemoedseemingen, in verschillende omgevingen en onder verschillende belichting.

Bij een vogel hangt de beoordeling van het formaat grotendeels af van de ruimte waarin de vogel zich bevindt.

Iedere vogel lijkt in een kleine kooi groter dan in een grote kooi, zelfs de kleur van de achtergrond speelt bij de beoordeling van de grootte een rol. Gekeurd tegen een koude achtergrond geeft een ander beeld dan gekeurd tegen een warme achtergrond.

Door het invoeren van een standaardkooi met allen dezelfde achtergrond wordt al een grote eenheid bevorderd. Dit sluit echter niet voor 100% een subjectieve beoordeling van een keurmeester uit.

Een beoordeling hangt van vele invloeden af, o.a. karakter van de keurmeester, zijn wisselende stemming, belichting, zelfs de sfeer van de lokaliteit waarin de keuring wordt verricht kan van invloed zijn op de keuring. Dit zijn alle ten opzichte van de keuring subjectieve hoedanigheden.

Is het aantal te keuren vogels zodanig dat deze door één keurmeester gekeurd kunnen worden, dan is de eenheid op die tentoonstelling groter, daar al die vogels aan dezelfde beoordelingshoedanigheden bloot staan. Zodra meerdere keurmeesters een grote klas vogels moeten beoordelen komt de keureenheid niet alleen in gevaar door de kwalitatieve verschillen, hoe klein ook, van de keurmeesters onderling, maar in nog meerdere mate door de subjectieve beoordelingsverschillen

van anders gesarde invloeden. Het probleem is nu deze verschillen zo klein mogelijk te houden.

Dit kan worden bereikt door gezamenlijke keuringen tijdens de techn. dagen. Ook tracht de techn. comm. door het doen verschijnen van standardeisen en het geven van richtlijnen voor het keuren de eenheid te bevorderen.

Keurtechnische indeling van de vogels:

1. Konditievogels.

Konditievogels zijn te verdelen in:

a. Natuurvogels.

Natuurvogels zijn vogels waar momenteel niet of nagenoeg niet mee wordt gekweekt.

Bijvoorbeeld:

1. alle Z. Amerikaanse kromsnaveks.
2. alle vruchten en insectenetende vogels.
3. Amerikaanse kleurvinken.
4. Wida's en wevers.

b. Kultuurvogels.

Kultuurvogels zijn vogels waarmee regelmatig wordt gekweekt en waarbij binnen de soort kleine veranderingen zijn ontstaan in formaat, kleur of tekening.

Bijvoorbeeld:

1. alle soorten Australische prachtvinken.
2. alle soorten Australische parkieten met uitzondering van enkele soorten waar niet of nagenoeg niet mee gekweekt wordt.
3. alle soorten agaporniden.

4. alle soorten duiven en kwartels met uitzondering van de soorten waarmee niet of nagenoeg niet gekweekt wordt.

5. alle soorten bastaarden, rijstvogels en Europese vogels.

2. Standaardvogels.

Standaardvogels zijn kultuurvogels die door het ontstaan van vele mutaties gekeurd worden op een bijzonder keurbriefje.

1. grasparkieten.
2. zebrovinken
3. jap. meeuwen.

Keurtechnische aanwijzingen:

De keurlijst voor tropische vogels etc., het zgn. gele keurbriefje, ziet er als volgt uit:

In schaal 1 worden alle getekende vogels gekeurd.

In schaal 2 worden alle eenkleurige vogels gekeurd (dit zijn vogels zonder tekening) of zoals in enkele gevallen alleen een lichte kleurafschieding tonen.

Dit zijn o.a.:

Witte rijstvogel man en pop

Staalvink man

Koespreeuw man/pop

Surinaamse putter man/pop

Aziatische glanspreeuw man/pop

Alle soorten albino's man/pop

Halsbandparkiet (hemelsblauw) pop

Ino groenling man/pop

Jacarina vink man

Weduwe tangara man

	Schaal 1		Schaal 2	
Formaat, model, houding, konditie	30 pnt	28 pnt	30 pnt	28 pnt
Poten en snavel	10 pnt	9 pnt	10 pnt	9 pnt
Bevedering	10 pnt	8 pnt	10 pnt	9 pnt
Kleur en kleurregelmaat	20 pnt	18 pnt	50 pnt	46 pnt
Kop, vleugel, staart en lichaamstekening	30 pnt	28 pnt	—	—
Totaal	100 pnt	92 pnt	100 pnt	92 pnt

Leervermogen bij vogels

Vogels moeten ook leren. Evenals mensen- en zoogdierenkinderen kunnen ze het in hun leven niet alleen met de aangeboren 'kennis', het instinct doen. Dit laatste moet door het leerproces worden gecompliceerd, al blijkt het leervermogen bij vogels niet in zulke belangrijke mate als bij de mens en de zoogdieren aanwezig te zijn.

Laten wij ons overigens niet over dat leervermogen van de vogels verwonderen. Ze behoren immers tot de hogere dieren en slechts de laagste, eenvoudig-gestructureerde dieren kunnen het doen met een aangeboren gedrag, dat onveranderlijk is en niet aan de omstandigheden aangepast kan worden. Bij de meeste organismen moet iets aanwezig zijn van een leervermogen (men zou ook van **persoonlijke aanpassing** kunnen spreken), al is het soms gering en moet men werkelijk de grootste moeite doen om het te herkennen. Volkomen starre instincten kunnen voor een levend wezen absoluut niet voldoende zijn, omdat er in het leven per definitie nu eenmaal geen twee volkomen gelijke situaties bestaan.

In het tweede broedseizoen worden de gecompliceerde stadia van de broedcyclus gewoonlijk beter doorlopen dan in het eerste en er worden dan ook betere nesten gebouwd. Naarmate meer ervaring is opgedaan, gaan jonge vogels ook beter vliegen. Alleen al met dergelijke feiten kan men constateren dat instincten (aangeboren gedragsmechanismen die zich in vaste bewegingspatronen uiten en door bepaalde prikkels via een reactiemechanisme in gang kunnen worden gezet) worden bijgewerkt of zelfs aan een heel proces van omvorming worden onderworpen.

Leerhandelingen kunnen bij vogels bijzonder ingewikkeld zijn en daarvan zijn grote reeksen van voorbeelden te geven. Plaatsen waar voldoende voedsel kan worden gevonden (ook in de vitrine of de voliëre!) moeten nauwkeurig worden geleerd. Gevaarlijke plaatsen

die absoluut gemeden moeten worden, kunnen ook niet alleen met behulp van instincten worden gekend. Vrouwtjes en jongen moeten als individuen worden beschouwd en ook daarvoor is leervermogen nodig. Zelfs bij eenvoudige zaken zoals de plaats van het nest, de ligging van het territorium en een nauwkeurige lokalisatie van de grenzen daarvan moeten worden geleerd.

Het is frappant om te zien hoe snel jonge dieren kunnen leren. Kuikens weten precies wat ze met graankorrels moeten doen, ze pikken de één na de andere op en legt men een aantal van die korrels op een rij en plakt men deze om de andere vast, dan begrijpen ze al gauw dat ze in zo'n rij steeds één korrel over moeten slaan. Worden vervolgens geen graankorrels meer vasigeplakt, dan blijken ze toch met het overslaan van de tussenliggende korrels door te gaan. Zo zijn bij experimenten vogels zodanig te dresser, dat ze tot vrij gecompliceerde handelingen in staat zijn, als na afloop maar een beloning in de vorm van voedsel wordt verstrekt.

Een bepaald gedrag kan aangeboren

prof. dr. Anthonie Stok

zijn dan wel aangeleerd of ook wel een combinatie daarvan. In de praktijk blijkt van de laatste rubriek een groot aantal voorbeelden te kunnen worden gegeven. De methode van onderzoek is even efficiënt als eenvoudig: het grootbrengen van jonge vogels in volkomen isolatie, waarna hun gedrag met dat van in het wild levende soortgenoten wordt vergeleken.

De zang van hun soort moet door veel vogels worden geleerd, althans in de complete versie zoals die gewoonlijk ten gehore wordt gebracht. Worden bij de nachtegaal (zoals bekend de meesterzanger) *Luscinia megarhynchos* jonge mannetjes grootgebracht op een plaats, waar de zang van de eigen soort niet kan worden vernomen, dan kan door hen de karakteristieke zang van de soort met geen mogelijkheid worden geleerd. Groeien ze in volledige afzondering op, dan zullen ze na in contact te zijn gebracht met een andere soort de zang daarvan zo goed mogelijk overnemen. Hieruit kunnen ze (hoe vreemd het ook is) concluderen dat de jonge nachtegaal helemaal niet bekend

is met de zang van zijn eigen soort. Met behulp van zijn instincten heeft hij eigenlijk het vermogen om de zang te leren van de vogels, waarmee hij in contact wordt gebracht.

Waarom wordt onder natuurlijke omstandigheden door de nachtegaal de zang van de nachtegaal ten beste gegeven? Omdat hij dan instinctmatig met andere nachtegaalen contact zal zoeken en niet met meer of minder verwante soorten. Heeft de jonge nachtegaal eerst de zang van een andere soort geleerd, nadat hij met zingende mannetjes van die soort werd geconfronteerd en laat men hem later geregeld de karakteristieke nachtegaalzang horen, dan wordt in korte tijd de zang van de eigen soort geleerd. Ongetwijfeld blijkt hij hiervoor het meest gevoelig te zijn.

Het roodborstje *Erithacus rubecula* laat ons in dit opzicht iets merkwaardigs zien, wat echter achteraf heel logisch blijkt te zijn en uitstekend te verklaren. Zijn de jongen eenmaal uitgevlogen en worden ze nog wel door de ouders verzorgd, dan laat het mannetje een duidelijke toename van zijn zangactiviteiten zien (**horen** liever gezegd). In die periode leren de jonge vogels de roodborstzang, al gaan ze zelf eerst geruime tijd later zingen. Men moet daarom wel aannemen dat het mannetje hierbij als leermeester optreedt.

Overigens zijn er ook vogels, waarbij de zang in het geheel niet wordt geleerd en deze een zuiver aangeboren aangelegenheid blijkt te zijn en bijgevolg enkel en alleen door instinctieve factoren wordt beheerst. Boerenzwaluwen *Hirundo rustica* zijn hiervan een goed voorbeeld en ze laten dan ook het voor de soort karakteristieke snorrende getsjip horen, als ze in volledige afzondering zijn grootgebracht. Ze kunnen gewoon niet anders, al zouden ze het bij wijze van spreken anders willen.

Dat spreeuwen *Sturnus vulgaris*, spotvogels *Hippolais icterina* en papegaaien *Psittacidae* (de Afrikaanse grijze roodstaartpapegaai *Psittacus erithacus* bijvoorbeeld) de geluiden van andere vogelsoorten zo verdienstelijk kunnen imiteren, kan slechts door een leerproces worden verklaard. Hetzelfde geldt voor grotere of kleinere individuele verschillen tussen dieren van dezelfde soort, zoals die in het vrije veld worden waargenomen. Is echter bij die-

ren van een populatie een reactie dezelfde, dan kan men overigens niet zonder meer aannemen dat deze is aangeboren en slechts op instinctieve factoren berust. In de praktijk kan het leren immers onder zo sterk overeenkomstige omstandigheden voorkomen, dat het gedrag van alle individuen van de groep zo goed als gelijk gaat worden.

De afkeer van niet-eetbare insecten blijkt zeker niet aangeboren te zijn. De jonge vogel moet dit zonder meer leren in de leerschool van Moeder Natuur. Ieder die broedsels heeft grootgebracht en als rechtgeaarde vogelliefhebber ervan houdt om het gedrag van zijn gevederde vrienden nauwlettend gade te slaan, kan al spoedig tot de conclusie komen, dat zo'n slecht-smakend insect wel degelijk wordt geprobeerd, maar dan als voedsel wordt verworpen. Zo leert de jonge vogel zeer snel om slechts te eten wat goed voor hem is. Leerzaam is het geval van de Amerikaanse pestvogel of cederpestvogel *Bombycilla cedrorum*. Haalt men het lege voerbakje weg, dan krijgt hij al spoedig door, dat hem spoedig voedsel te wachten staat. Hij leert dus dat het wegnemen van dat voerbakje voedsel betekent. Zonder leerproces zou hij het natuurlijk met geen mogelijkheid kunnen weten, want in het vrije veld is alleen het zien van voedsel voor het dier van belang. Deze vorm van leren wordt **conditionering** genoemd; hierbij wordt gereageerd op een volkomen nieuw signaal, terwijl het gedrag in grote trekken hetzelfde blijft als dat wat hoorde bij het oorspronkelijke signaal of de oorspronkelijke prikkel.

Overigens kan men bij andere pestvogels *Bombycillidae* hetzelfde onder vinden, bij onze pestvogel *Bombycilla garrulus* bijvoorbeeld, alsmede bij de Japanse pestvogel *Bombycilla japonica*. Zo'n pestvogel onderzoekt eers: alle aangeboden bessen door deze in de anavel plat te drukken en ze als het ware op de culinaire kwaliteiten te keuren. Na beëindiging van het onderzoek worden de vies-smakende bessen systematisch verwijderd. Biedt men die bessen later weer aan, dan blijken ze alle opnieuw gekeurd te worden. In de praktijk leert de vogel eerst na verschillende experimenten om de bessen op het eerste gezicht te accepteren of botweg te weigeren. In het eerste geval worden ze doorgeslikt zonder eerst ge-

keurd te zijn. Dit type van leren zou men de experimentele methode kunnen noemen, de methode van vallen en opstaan: de vogel komt om zo te zeggen toevallig tot de oplossing van het probleem.

Naast deze beide methoden van leren (conditionering en experimenteel bijgevolg) bestaat er nog een derde. Het dier krijgt **inzicht** in het hele geval en als gevolg daarvan kan voor de juiste oplossing van het probleem worden gekozen. Overigens vindt dit plotseling plaats en niet na het nemen van een aantal proeven met wisselend resultaat, niet met vallen en opstaan dus.

Uiteraard moeten we dit inzichtelijk handelen als het meest efficiënte en het meest ontwikkelde beschouwen, maar misschien zijn de vogels hiertoe in het geheel niet in staat. Wat bij het onderzoek van het inzichtelijk handelen van vogels wordt gevonden, kan de vogelliefhebber waardevolle gegevens verschaffen. Hij gaat immers dagelijks met zijn dieren om, krijgt de meest intieme tafereeltjes te zien van zijn vogels en wordt dan ongetwijfeld op een gegeven moment met iets geconfronteerd, dat nog door geen wetenschapsman werd waargenomen. Met dit artikel wordt mede bedoeld om de vogelliefhebber in dit opzicht een beetje te activeren. De hele inhoud van ons mooie tijdschrift is daar immers in het algemeen op gericht.

Zo hebben wij nog drie manieren van leren kennen, maar in werkelijkheid blijkt het nog iets ingewikkelder te zijn. Met het oog op de eenvoudigheid en de leesbaarheid van het verhaal hebben we echter gemeend hiermee te kunnen volstaan. In het leren door nabootsing zijn vogels gewoonlijk niet zo sterk. We hebben al de soorten behandeld die de zang moeten leren of de zang van andere soorten imiteren, maar die kunnen als uitzonderingsgevallen worden beschouwd. Zo zijn er gevallen bekend, waar door hun eigen schuld ingesloten grondvogels geen opening in het kippegaas konden ontdekken om daardoor te ontsnappen. Slaagde er één na veel moeite en proberen er eindelijk in om over het gaas te springen, dan volgden zijn soortgenoten hem niet, maar gingen zenuwachtig met hun vruchteloze speurtocht door. Ze konden blijkbaar met geen mogelijkheid profiteren van

de door de eerste opgedane ervaring, maar moesten het persoonlijk toevallig ontdekken. Zulke gevallen zijn bijvoorbeeld van de Amerikaanse kwartels *Coturnix coturnix* bekend, terwijl men ongetwijfeld bij de harlekinkwartel *Coturnix delegorguei*, de Nieuwzeelandse of zwartborstkwartel *Coturnix novaezelandiae*, de regenkwartel *Coturnix coromandelica*, de zwartkeelkwartel *Margaroperdix madagascariensis*, de Nieuwguinese bergkwartel *Anurophasis monorthonyx* en de Chinese dwergkwartel *Excalfactoria chinensis* iets dergelijks kan verwachten. Voor waarnemingen dienaangaande houden wij ons aanbevelen.

In het algemeen merken gekooide vogels maar zelden op dat er in de kooi ergens een opening moet zijn, als één dier ontsnapt na toevallig die opening gevonden te hebben.

Worden kuikens van de grauwe gans *Anser anser* in afzondering grootgebracht, zodat ze nooit een volwassen gans hebben gezien of gehoord, dan beginnen die op roofvogelmodellen met de karakteristieke alarmreactie te reageren op precies dezelfde leeftijd als de bij de ouders gebleven gansjes dit doen. Die alarmreactie die voor het leven natuurlijk van het grootste belang is, blijkt dus niet te worden aangeleerd en zuiver aangeboren te zijn. Overigens treedt die alarmreactie bij eenden eerder op. Die kunnen bij het tonen van roofvogelmodellen al op zeer jonge leeftijd zelfstandig reageren. Zeer jonge gansjes hebben de alarmroep van de ouders nodig om opmerkzaam op het gevaar te worden gemaakt, terwijl ze later ook zonder voorafgaande waarschuwing van de ouders kunnen reageren. Dit is zonder meer tot stand gekomen door het leren herkennen van een gevaar door het vernemen van de alarmroep van de ouders.

Inprenting wordt meestal als een zeer speciale vorm van leren beschouwd. Het is uitstekend aan het pas uit het ei gekomen grauwe gansje te demonstreren. Dit neemt het eerste grote bewegende voorwerp dat het ziet, als ouderdier aan. Uiteraard is dit normaliter de moeder. Is een ei in de broedmachine uitgebroed, dan wordt de eerste mens die het kuiken krijgt te zien, als ouderdier aangenomen. Overigens komt die inprenting niet alleen bij

De
Ansel

vogels voor. Van de geboorte af door mensen grootgebrachte schapen stellen later het gezelschap van mensen boven dat van andere schapen. Zo wordt inprenting bij verschillende diergroepen gevonden, van zoogdieren tot insecten.

Bij jonge eendjes heeft de inprenting het beste resultaat tussen het dertiende en zestiende uur. Tot deze leeftijd neemt het vermogen in dezelfde mate toe als het vermogen om te lopen. De inprenting verdwijnt bij het verschijnen van de angst, wat bij verschillende soorten op verschillende leeftijd het geval is. Angst blijkt niet aangeboren te zijn. Bij de geboorte hebben ze eigenlijk geen angst voor andere wezens en de eerste uren van hun leven blijken ze die ook in het geheel niet te vertonen. Ieder die wel eens een pasgeboren ree goed gecamoufleerd in de struiken heeft zien liggen, weet hiervan mee te praten. We behoeven onze lezers natuurlijk niet te vertellen, dat we daar af moeten blijven: het diertje is niet door de moeder verlaten en deze komt spoedig terug om naar haar jong om te zien.

Voor inprenting is vertrouwen nodig en daarom kan men tijdens de inprentingsperiode absoluut geen angst gebruiken. Door de angst worden ook sociale bindingen verhinderd. De sterkte van de indruk hangt regelrecht van de inspanning af, die het jonge eendje aan de dag moet leggen bij het volgen van de pseudo-ouder. Dit kan een mens zijn of een gemechaniseerd model van een eend. De duur van de inprenting speelt hier helemaal geen rol. De zogenaamde **wet van de inspanning** is hier in het geding. Deze blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat jonge eendjes die bij het volgen van

het als pseudo-ouder dienende model over hindernissen hebben moeten klimmen, krijgen later betere testresultaten dan jongen die dezelfde afstand langs een weg zonder hindernissen hebben afgelegd.

Bij leren door inprenting blijken twee zaken van betekenis te zijn. Allereerst het feit dat het uitsluitend op een bepaalde leeftijd plaatsvindt. Vervolgens de ongelooflijke snelheid waarmee het gebeurt. Bij alle dieren van een soort is de inprenting op dezelfde wijze aanwezig, zoals dit met instinctmatige gedragingen het geval is. Men zou het, een aangeboren vermogen om snel op een bepaalde leeftijd iets te leren, kunnen noemen. Het resultaat hangt rechtstreeks af van de inspanning tijdens het opdoen van één ervaring. Hier komen we op een duidelijk verschil met het leerproces, want dit blijkt juist als regel op een groot aantal korte ervaringen te berusten. Geen wonder dan ook dat leren niet met inprenting op één lijn kan worden gesteld, omdat het nu eenmaal als een vrij langdurig individueel proces is te beschouwen. Blijkbaar is inprenting een nuttige aanvulling op het uitgebreide systeem van aangeboren overgeërfde signalen, waardoor zoveel gedragingen onder controle worden gehouden en opgewekt. Doelmatig inderdaad, want zou dit niet het geval zijn, dan was het zeker niet in de loop der tijden tijdens het evolutieproces tot ontwikkeling gekomen. Overigens wordt door een aantal deskundigen de inprenting als een onomkeerbaar proces beschouwd. Wij zullen dit bij gebrek aan voldoende bewijsmateriaal voorlopig maar in het midden willen laten. Tenslotte nog dit. Het vermogen om op

zo'n snelle manier beelden vast te leggen, is zonder twijfel zuiver erfelijk bepaald. Nakomelingen van eenden met een uitstekend inprentingsvermogen blijken betere resultaten te krijgen dan die van eenden, die er in dit opzicht slechter voorstaan en het bijgevolg met heel wat minder inprentingsvermogen moeten doen. Wat voor eenden geldt, zal ongetwijfeld ook voor onze kooi-, vitrine- en volièrevogels gelden, al zijn in dit opzicht niet zo eenvoudig proefnemingen te doen. De enkele experimenten die reeds werden gedaan, wijzen geheel en al in dezelfde richting. Zijn huisdieren sterk gedomesticeerd (hoenders bijvoorbeeld met hun veelheid van rassen), dan gaat dikwijls een groot aantal aanpassingen verloren, die bij de voorouders wel aanwezig waren, aangezien deze voor hen onder de nieuwe omstandigheden absoluut geen selectiewaarde meer hebben. Het inprentingsvermogen is bij hen duidelijk minder ontwikkeld. Zo leggen leghorns nauwelijks meer een normale natuurlijke broeddrang aan de dag. Zonder de broedmachine is dit ras eigenlijk niet meer in stand te houden.

Eenden die in hun gevoelige periode mensen als pseudo-ouders hebben gehad, kunnen zich later (zij het met moeite) wel bij eenden aansluiten, maar toch blijken ze vaak tegen vreemde eenden minder vriendelijk dan tegen mensen te zijn. Bij de partnerkeuze en het herkennen van soortgenoten in de broedtijd spelen zaken als inprenting ook een bijzonder belangrijke rol. Het fijne hiervan is tot op heden nog niet voldoende onderzocht en wacht nog op aanvullende gegevens en proefresultaten.

EDELCHEMIE PANHEEL B.V.
vecht voor een schoner milieu

Fabriceert: NEOFLEX E-3-X,
de beproefde frisse
INSECTENDODENDE verf
voor uw hokken, volièr,
broednesten, etc.
Het gebruik van insecticide
is 100 x minder.

Bel ons op... telefoon 04747-22 20

Vogelspecialzaak
JAN GRAUWELMAN

OLMENLAAN 44 - ZWANENBURG N.H.
TELEFOON 02907-45 26

~~~~~
Wij hebben regelmatig in voorraad:
Papegaaien, Parkieten, Lorij's, Tropische
Zaad-, Vruchten-en Insectenetende Vogels.
Verder leveren wij alle soorten voeders en
benodigdheden voor uw hobby.

De Witmasker- grondduif

(APLOPELIA LAVALATA)

De witmaskergrondduif

De witmaskergrondduif, lemmenduif of ook wel cinamonduif genoemd, is afkomstig uit Afrika, waar ze in verschillende ondersoorten voorkomen.

Vorig jaar zijn er wat van deze duiven ingevoerd. De beschrijving van deze grondduif is als volgt.

De soort is wat groter dan een lachduif. De poten zijn lang en rood, iets wat veel grondduiven hebben. De staart is kort evenals de vleugels die ook kort en rond zijn. De kop is veel groter dan die van de lachduif. Het voorhoofd is abnormaal hoog en loopt vrij stijl naar de snavel. Hierdoor geeft de kop een nogal hoekige indruk. De snavel is donkerbruin. Het voorhoofd en gezicht is witgrijsachtig. De ogen zijn rood. De rest van de kop en borst is roodbruin. Afhankelijk van de lichtinval zijn deze kleuren mooi glanzend. De nek is purper glanzend. De rest van de duif is donkerbruin. De duivin is hetzelfde maar iets minder fel gekleurd, de jongen zijn donkergrijs van kleur.

Th. Cox

Toen ik afgelopen zomer bij een bevriend duiventiefhebber in het Belgische Hoevenen was, verzelde hij mij over deze witmaskergrondduif waarvan hij er deze zomer al 5 had gekweekt. Buiten zijn broedpaar had hij er nog een paar zitten die hij pas gekoppeld had en nu zaten te broeden.

Nadat we de prijs overeengekomen waren bood hij mij de eieren gratis aan, om deze onder de lachduiven te leggen.

Na nog wat praten (want dat kun je over tropische duiven eindeloos) hebben we de eieren voorzichtig ingepakt.

Thuis heb ik ze direct onder de lachduiven gelegd, waar de jongen na 9 dagen broeden uitkwamen. Dus de witmaskers hadden bij hem 5 dagen gebroed. De broedtijd is namelijk 14 dagen.

Als men eieren van tropische duiven over wil leggen onder lachduiven, iets wat overigens vrij goed gaat, moet men goed rekening houden met de broedduur, want lachduiven broeden over het algemeen niet graag te lang. Nu heb ik twee mooie jongen uitvliegen die al kleurende zijn.

Het is een duif die over het algemeen vredelievend is, dus geschikt om met andere soorten te houden, hoewel dit toch altijd oppassen is. Maar voor de gezelschapsvolière is deze duif zeker geschikt. Het is een goede duif voor de beginnende liefhebber, die wel vorstvrij moet overwinteren. Ik lees wel eens 'een vogel die veel eisen stelt'. Deze duif is niet veeleisend. Maar hier moet ik direct aan toe voegen: Alles wat men ook kweekt of houdt, heeft toch een goede verzorging nodig. Een goed zaadmengsel, grit, mineralen, wat krachtvoer en universeel en een paar meelwormen per dag, moet men deze duiven toch minstens geven.

J. M. M. Cornelissen dierenarts voor kleine huisdieren en vogels

Broerdijk 1 - hoek Berg en Dalseweg
6523 GM Nijmegen - Telefoon 080-22 53 31

Spreekuur: ma. t/m vr. van 13.30-14.00 uur
en van 18.00-19.30 uur
en volgens afspraak.

FAUNA-SCHOUWLAMP

fauna schouwlamp

- huls van hoogwaardig gelakt aluminium
- eenvoudige bediening
- perfecte doorlichting voor alle soorten eieren
- verkrijgbaar in zwart, lichtblauw en lichtgroen
- gratis 2 batterijen op blisterverpakking
- lampje en batterijen ook te verkrijgen
- compacte lichtbundel voor directe selectie

Een onmisbaar hulpmiddel voor de lichter bij de controle van broedeieren en het opsporen van onbevuchte eieren.

U kunt onze artikelen kopen bij iedere goede specialzaak. Informeer anders bij onze fabriek.

Fauna metaalwaren b.v.
Houtstraat 136a
5171 DH Kaatsheuvel
Telefoon 04167-74114
Carr.-adres: Postbus 146
5170 AC Kaatsheuvel

VOGELIEFHEBBERS KENNEN 1

WAT LEZERS SCHRIJVEN...

Discrimineren wij in de vogelsport???

Ik houd mij bezig met het kweken van glosters, ik heb dus geen enkele binding laat staan voordeel bij het volgende:

Rondlopend op vele tentoonstellingen vind ik altijd dat kwekers van goud en goudpigment vogels benadeeld worden. Immers, zij zijn aangewezen op intensieve vogels, dus 50% van hun vogelbestand. Daarvan is nog eens de helft pop en dus ook niet geschikt. Blijft over 25% van hun vogels om uit te kiezen. Alle overigen, roodkwekers en de kwekers van geelivoor, pastellen, opalen enz. hebben de keus uit 50%, immers zowel de intensieven als de schimmelvogels kunnen als wedstrijdvogel worden ingezet. Ik juich dat toe, het kunnen beide prachtvogels zijn. Maar ook geel schimmel en goudpigment schimmel zijn prachtige vogels, het showen

zeker waard. Ho, hoor ik u zeggen, maar hij vergeet strogeel, isabel, agaath, bruin en groen. Mensen laat ons eerlijk zijn, goudkwekers kweken geen strogeel enz. Zij kweken schimmelvogels met dubbele geefactor omdat ze die nodig hebben voor hun goudkweek. Gele vogels met de enkele geefactor, zijn er die eigenlijk nog wel? Ik heb ze in geen jaren gezien, ik kan me zelfs niet herinneren ze ooit echt gezien te hebben. Je ziet wel eens wat zachter van kleur uitgevallen exemplaren en dan is het altijd een pop, maar van gerichte kweek is geen sprake. Waarom dan zo'n klas handhaven? Ik zou willen pleiten voor goudgeel schimmels en goudschimmel pigment vogels als wedstrijdvogels. Waarom?

1. De discriminatie ten aanzien van de aloude kleuren op te heffen;

2. het aantal prachtige kleurslagen bij de kleurkanaris groter te maken en
3. iedere tentoonstelling, vooral de afdelingstentoonstellingen, te verrijken met een groep vogels die het showen meer dan waard is.

U zult zich misschien afvragen waarom ik mij als glosterkweker druk maak over kleurkanaries. Dit, mijn levende belangstelling voor en het genieten van alles wat kanarie is in al de mooie kleurslagen en daar hoort voor mijn gevoel ook zeker elke goudschimmel vogel bij. Ik reken op vele reacties, hopenlijk opbouwend.

A. Tielen,
Weissenbruchstr. 130
Roosendaal.

UW VRAAG, ONS ANTWOORD..

Graag wil ik van de mogelijkheid gebruik maken door middel van de redactie van 'Onze Vogels', vragen deskundig beantwoord te krijgen.

Daar er meerdere mozaïek-kwekers in de antwoorden geïnteresseerd zijn, is het misschien goed de antwoorden in 'Onze Vogels' op te nemen. Waarbij ik het op prijs zou stellen de vragen niet te verkorten. Bij voorbaat hartelijk dank.

Vraag 1.

Hoe wordt een mozaïek-Or. rood-brons-pastel-opaal, die als zodanig herkend is, en dus een 'Niet gevraagde T.T. vogel' is (Onze Vogels 1980 blz. 517) beoordeeld?

Is dit standpunt thans herroepen, of als mozaïek met slecht pigment doordat het afwijkend is van de wel gevraagde dichtstbenaderende pigmentkleuren?

Vraag 2.

Soms verlangt men bij de mozaïek type 1 een doorschijnende borstvlak; maximaal de grootte van een gulden (1979 blz. 109). Soms verlangt men dat deze zo klein mogelijk is (1981 blz. 344). Dit laatste zou inhouden dat deze 'het-niet-

meer-zichtbaar-zijn' moet benaderen. Houdt dit in dat men in feite geen doorschijnende borstvlak meer wenst, m.a.w. geen vogel met halfinten ('siuier') maar alleen een scherp begrenste tintdiepe oogstreep, schouder en stuit?

Hoe ligt dit ten aanzien van type 2?

Vraag 3.

Is een echt Putter-masker, d.w.z. recht en geen rood achter het oog, het ideaal van mozaïek type 2 of een kleiner masker al of niet recht?

F.B. te A.

ANTWOORD.

1.

Wanneer een mozaïek-Or. rood-Bronspastel-Opaal als zodanig door de keurmeester wordt herkend, dan komt op het keurbriefje te staan: 'Geen gevraagde Tentoonstellings-vogel'.

Dit standpunt is nog steeds niet herroepen. Toen in 1979 de pastel-opalen werden afgevoerd van het vraagprogramma, heeft men de standaard hier niet op aangepast (zie blz. 53). Zo dat ook bij de

keurmeesters nog wel eens verwarring was over het wel of niet beoordelen van deze vogels.

2.

We citeren hier de standaard-eisen voor mozaïeken (type 1).

De borsttekening dient dus te bestaan uit:

Een kleine, bewolkte, oranje-rood doorschijnende borstvlak.

Voor type 2 wordt gevraagd:

Een niet te grote, maar wel goed doorschijnende borstvlak.

3.

Koptekening Mozaïek type 2.

De koptekening moet er uitzien alsof de vogel een masker draagt; vrij scherp afgetekend, lopend rond de snavel. Boven de snavel niet onderbroken en in een punt uitlopend tot achter het oog. De ogen liggen binnen het masker. Het masker mag niet royaal uitvallen, waardoor het oranje-rood te ver uitvloeit en de punt achter het oog te ver naar beneden ligt.

De kleur van het masker moet goed oranje-rood zijn.

J.B.

Himalaya Appelvink

Coccothraustes personatus

Tekst: W. Schuur
Foto: C. Scholtz

De Himalaya appelvink is een voornamelijk in China voorkomende vogel die zeer weinig in de volières wordt gehouden. Af en toe bereiken deze forse vogels via import ons land. De hoofdkleur is grijs, de grote staartpennen en de slagpennen zijn zwart, de buik witgrijs en de snavel geelachtig. Zoals bij zo veel vogelsoorten, is ook bij deze de man iets feller van kleur maar bovendien heeft hij een gitzwarte kop tot ruim onder de snavel en tot in de nek. Ook vertoont de man een roodbruine bevedering op de zijkanten van het lichaam, van ongeveer de buik tot de stuit. De grootte van deze appelvinken is ongeveer 17 cm.

Als de vogel vliegt en de vleugels gespreid zijn, valt een witte band op welke wordt veroorzaakt door de slagpennen welke op het einde wit zijn. In de volière, die echter wel van een zo dicht mogelijke beplanting moet zijn voorzien, zijn het verdraagzame vogels. In mijn volière bestaat die beplanting uit brem, spar, els, vlier, hop, riet en wilg. Tevens is in die 8 x 4 meter grote ruimte een vijver aanwezig. Ondanks de dichte beplanting is er nog voldoende vliegruimte en zijn er wat extra stevige zitstokken aangebracht waarop de vogels rustig van de zon kunnen genieten, als die schijnt tenminste. Behalve de himalaya appelvinken bestaat de bevolking van mijn volière ook uit een aantal toegestane Europese vogels.

In de volière hangen alleen kanariënestkastjes en geen bosjes snoeihout o.i.d. De appelvinken heb ik al zo'n drie

jaar in mijn bezit en hoewel er ieder jaar genesteld is kwamen er geen jongen. In 1983 werd het eerste nest gebouwd in een kanariënestkastje op een hoogte van twee meter. De pop bouwt alleen en gebruikt bij voorkeur sisal en dan nog het liefst als het al een tijdje op de grond heeft gelegen en wat verweerd is. Als basis voor het nest worden ook wel plantewortels, takjes en gedroogd onkruid gebruikt.

Er werden vier eitjes gelegd die blauw van kleur waren en bezet waren met vrij grove zwartbruine streepjes en stippen. Ook zitten er lichte krasjes op de eischaal. De broedtijd bedraagt 13 tot 14 dagen. Zodra de jongen geboren zijn,

verblijft de pop de eerste dagen erg veel op het nest. De pop wordt dan door de man gevoerd waarna ze zelf de jongen voert. Na enkele dagen worden de jongen door beide oudervogels van voedsel voorzien. Alhoewel de appelvinken echte zaadeters zijn en ze op een goede mengeling wildzangzaden met wat zonnepitten in uitstekende conditie blijven, worden de jonge vogels uitsluitend met levend voer grootgebracht.

Gezien ze in een gezelschapsvolière verbleven was dat soms wel moeilijk omdat ook de andere vogels hiervan gebruik maakten. Als levend voedsel werden vooral grote aantallen meelwormen gegeven. Vismaden waren niet zo erg in trek.

Omdat voordien er geen wezenlijk kweekresultaat was behaald, heb ik nauwelijks of geen nestcontrole uitgeoefend. Het was dus een grote verrassing toen ongeveer twee weken na het uitkomen van de eieren de jongen uitvlogen. Een van die jongen was beduidend lichter van kleur dan de overige die vrijwel helemaal op de pop leken maar alleen een meer grijsblauwe snavel hadden. De jonge appelvinken werden nog lange tijd door voornamelijk de man gevoerd en onderwijl begon de pop aan haar tweede nest. Dit keer verkoos ze een plekje in de vork van een tak van de vlier. Ook in dat nest werden vier eieren gelegd die ook weer uitgekomen zijn. Helaas is er van dat tweede legsel geen enkel jong grootgekomen, succes en pech liggen in onze liefhebberij wel heel erg dicht bij elkaar.

Over vogelvoeding

door: ing. J. v. Himbergen jr.

Voederproef papegaaimengeling.

Doel van de proef: Wat is de invloed van het rantsoeneren van een papegaaimengeling voor wat betreft de eiwitopname (essentiële aminozuren) van deze vogelsoorten.

Onder rantsoeneren verstaan we niet 'honger lijden', maar 'gecontroleerd voeren', d.w.z. elke dag per vogel zoveel zaadmengeling verstrekken, zodat het zaadbakje 's avonds nagenoeg leeg is.

Doelbewust hebben we de voederproef met papegaaien en kaketoos uitgevoerd, omdat van deze vogelsoorten – evenals van andere grote parkieten – bekend is, dat zij een eetgewoonte kunnen hebben en dat daardoor eventuele verschillen duidelijker op de voorgrond zullen treden.

Door het mengen van zaden en granen kunnen we een zaadmengeling samenstellen voor papegaaien en kaketoos, welke voldoet aan de eisen t.a.v. de voeding die de desbetreffende vogel stelt (zoals eiwitgehalte, vetgehalte en energiewaarde).

In tabel 1 is deze samenstelling weergegeven, alsmede de resultaten van de voederproef (rantsoeneren) uitgevoerd door de heer van Rijdt te Esch.

De voederproef (10 kg. zaadmengeling) werd gedurende 1 week tijdens de kweektijd gerantsoeneerd verstrekt aan de volgende vogelsoorten: geelkuif, oranjekuil, naaktoog- en rose kaketoos, geelnekara en de grote parkietensoorten derbian en grote alexander. Daarbij moet men wel bedenken, dat de betreffende vogels reeds aan de genoemde voedermethode gewend zijn via de weg van de geleidelijkheid.

Tabel 1. Samenstelling en resultaten van de voederproef

% samenstelling	aantal gram	restant gram	restant in % van de grondstof
24 witte zonnepit	2400	19,6	0,8
12 gestreepte zonnepit	1200	0	0
6 kanariewitzaad	600	73,6	12,1
8 witte millet	800	106,1	13,2
12 boekweit	1200	327,4	27,3
8 gepelde haver	800	230,8	28,8
8 tarwe	800	90,0	11,2
6 hennep	600	5,6	0,9
12 paddy	1200	141,1	11,7
2 lijnzaad	200	52,0	26,0
2 oedemoten	200	13,3	6,6
100% zaadmengeling	10 kg	1,06 kg	

Uit de tabel kunnen we afleiden, dat $\frac{10,0 - 1,06}{10,0} \times 100\% = 89,4\%$ van de

zaadmengeling door de vogels is opgegeten. Geen slecht resultaat. Verder zien we, dat de vogels een voorkeur hebben aan vetrijke zaden (zonnepit, hennep, oedemoot).

Met deze gedachte in het achterhoofd kunnen we ons goed voorstellen, dat bij niet rantsoeneren hoofdzakelijk de genoemde vetrijke zaden zullen worden opgegeten. Dit zien we ook dikwijls in de praktijk gebeuren. De fijnere zaden komen daarbij onder de schillen van de grove zaden te liggen en de vogel zal geen moeite doen deze te zoeken. Er is immers genoeg zaad in z'n bak voorhanden.

Het gevolg van deze eenzijdige voedselopname is, dat naar verhouding een hoger vetpercentage in het dagrantsoen wordt opgenomen, terwijl de op-

genomen hoeveelheid eiwit minder wordt. Het eiwit bezit bovendien een lagere eiwitkwaliteit, d.w.z. een minder gevarieerd aminozuurpatroon, dat aan de behoefte van de vogel voldoet.

De zaadmengeling schiet op deze manier dus zijn doel voorbij.

Het eiwit van zaden en granen is opgebouwd uit aminozuren, waarvan een tiental essentiële aminozuren. Deze laatste moeten met de voeding door de vogel worden opgenomen daar hij deze essentiële aminozuren niet zelf in het lichaam kan opbouwen. Zo is bijvoorbeeld boekweit rijk aan de essentiële aminozuren lysine en arginine. Millet daarentegen is arm aan lysine en arginine en rijk aan leucine. Door het mengen van deze zaden en granen met elk een verschillend aminozuurpatroon kunnen tekorten in aminozuren worden opgeheven, mits de zaadmengeling nagenoeg volledig wordt opgegeten.

Bij de voederproef werd 89,4% van de zaadmengeling opgegeten.

De opgenomen hoeveelheid verteerbaar ruw eiwit (v.r.e.) bedroeg 90% van de oorspronkelijke hoeveelheid v.r.e., terwijl de opgenomen hoeveelheid verteerbaar ruw vet (v.r.v.) ruim 95% van de oorspronkelijke hoeveelheid v.r.v. was. Reeds hier is dus de toename van het vet t.o.v. het eiwit in de zaadmengeling duidelijk aangetoond.

Indien men de voorgestelde voedermethode niet toepast zullen de verschillen nog veel groter worden en zullen tevens tekorten ontstaan aan essentiële aminozuren.

Op de eerste plaats zal er een tekort ontstaan aan het essentiële aminozuur lysine, vervolgens methionine + cystine en tyrosine.

Het belang van deze aminozuren moge onder andere uit het volgende blijken: Voor de vorming van veereiwit (keratine) uit het voedingseiwit zijn vooral

nodig lysine, metionine + cystine, arginine en histidine. Bij de kleurvorming in de bevedering speelt het aminozuur tyrosine een belangrijke rol.

Daar deze essentiële aminozuren bij niet rantsoeneren in onvoldoende mate in het voedingseiwit aanwezig zijn, zullen de gevolgen dan ook niet uitblijven; het slecht door de rui komen, een slechte bevedering en een slechte kleurvorming in de bevedering. De konditie van de vogel is dus niet optimaal wat zich ook uit in de broedresultaten.

De heer van Rijdt heeft bij toepassing van de rantsoenering een betere kleurvorming in de bevedering geconstateerd evenals een betere bevruchting, welke natuurlijk voortvloeit uit een betere konditie van zijn vogels.

Tot slot zij nog opgemerkt, dat wij hier alleen de eiwitkwaliteit van een zaadmengeling hebben besproken. Een volledig dagrantsoen vereist echter een

aanvulling van lysine en methionine, vitaminen en sporenelementen – afgestemd op de behoefte van vogels – welke via een goed zachtvoeder kunnen worden verstrekt.

Konkluderend kunnen we stellen, dat het rantsoeneren van zaadmengelingen – bij vogels in gevangenschap gehouden – een noodzaak is. In de vrije natuur legt een vogel grote afstanden af om z'n dagelijkse rantsoen bijeen te krijgen. Onze in gevangenschap gehouden vogels echter zijn afhankelijk van datgene wat wij ze voorschotelen.

Hun zaadbak bevindt zich in de directe nabijheid. Passen we daarbij geen gecontroleerde voedermethode toe, dan kunnen problemen zoals in dit artikel beschreven op de voorgrond treden.

Rantsoeneren geldt niet alleen voor zaadmengelingen, doch ook voor zachtvoerders en zeker voor vochtrijke voedermiddelen (zoals fruit, geweekt brood, gekiemd zaad etc.).

CALATHEA ORNATA

Bij de Indianen werden de lange bladeren van deze plant gebruikt om er manden van te vlechten. Het griekse woord voor mand is kalathos.

De Calathea komt in diverse gebieden van de wereld voor, onder meer in Zuid-Amerika, in tropisch Afrika en op de eilanden tussen Indonesië en Australië.

In de huiskamer kan voor deze planten het beste een temperatuur tussen 15 en 21°C worden aangehouden. Het is belangrijk ze flink vochtig te houden. Vooral in het voorjaar en in de zomer dient er flink te worden gegoten, het liefst met lauwwarm, onthard water.

Tijdens de groeiperiode eens in de twee weken bijmesten. Gebruik de helft van de dosering, die is aangegeven voor andere kamerplanten.

Er zijn diverse fraaie soorten van deze kamerplanten. De enige soort die om zijn bloemen wordt gekweekt is de Calathea crocata.

De hierbij afgebeelde Calathea ornata kan soms een lengte bereiken van een meter.

Het lancetvormige blad is donkergroen en heeft tussen de zijnerfven roze strepen, die later ivoorkeurig worden. De onderkant is donkerpaars. De Calathea ornata 'Sanderiana' heeft een breder blad.

Bron: Bloemenbureau Holland

Kleurkanaries: klassieke kleuren

Het is al weer enige tijd geleden dat u in stukjes kon lezen over de klassieke kleuren bij kleurkanaries.

Deze keer pakken we de draad weer op met de kleuren **goudgroen, goudbruin, goudagaat en goudisabel**. U weet nog, dat we de vorige keren spraken over de groene, bruine, agaat en isabel.

Kleuromschrijving

1. Goudgroen

Als we een goudgroene vergelijken met een groene, dan zien we duidelijke **overeenkomsten**.

Net als een groene moet een goudgroene zoveel mogelijk **zwart** laten zien in vleugels, staartpennen, rugdek en flanken. Ook de **hoorndelen** moeten zo zwart mogelijk zijn. En ook de pigmentstreepjes op het rugdek en in de flanken moeten zwart zijn, smal en goed onderbroken.

Er zijn echter ook duidelijke **verschillen**. Het **bruin** dat een gewone groene toch altijd wel laat zien, mag een goede goudgroene **niet tonen**.

Was de bijkleur van een groene lichtgeel, een goudgroene is pas echt goudgroen als hij een **goudgele bijkleur** heeft. Deze moet natuurlijk egaal en zuiver van tint zijn.

In 99% van de gevallen is het de goudgroene **man** die het beste goudgroen laat zien: zo zwart mogelijk en helder goudgroen.

2. Goudbruin

Zien we een goudbruine naast een bruine kanarie, dan zien we weer duidelijke overeenkomsten en verschillen. Allereerst de **overeenkomsten**.

Net als een bruine moet een goudbruine kanarie **zo bruin mogelijk** zijn in al zijn veren en ook in de hoorndelen.

Op het rugdek mogen we zeker geen zware bestreping zien.

Het **verschil** is duidelijk als we de bijkleur bekijken.

Een bruine had een (licht)gele bijkleur, een goudbruine daarentegen moet een **goudgele bijkleur** laten zien (ook wel dubbel geel genoemd).

Vanzelfsprekend moet deze goudgele bijkleur helder, mooi egaal en zuiver van tint zijn, dus niet vlekkelig.

Net als bij de goudgroene zien we dat

Goudisabel

Goudagaat

Tekst: Tom Gruyters
Foto's: Wim Spijker

het meestal de goudbruine **man** is die het mooiste goudbruin toont; de **pop** is over het algemeen iets matter van goudtint.

3. Goudagaat

Ook bij de vergelijking van een agaats met een goudagaat vallen weer overeenkomsten en verschillen op.

Als **overeenkomsten** zien we:

- Het zwart in de goudagaat is weer minder zwart dan bij een groene of goudgroene, net als bij de agaats dus.
- Ook de lichte omzoming in vleugelen en staartpennen zien we bij de goudagaat.
- De zwarte streepjes in rugdek en flanken moeten net als bij de agaats fijn en smal zijn en goed onderbroken.
- De typerende agaatsbaardjes aan weerszijden van de hals zijn ook bij een goudagaat aanwezig.

- De hoorndelen bij een goudagaat moeten net als bij een agaats gedekt van kleur zijn en vooral eenkleurig.

De verschillen:

- Een goede goudagaat laat **geen bruin** zien.
- De bijkleur van een goudagaat is **goudgeel** en niet lichtgeel zoals bij een agaats. Deze goudgele bijkleur moet helder, egaal en zuiver zijn.

Ook bij een goudagaat zien we, dat de **man** meestal de mooiste goudtint laat zien. De **pop** is over het algemeen niet helder van bijkleur.

4. Goudisabel

Een goudisabel lijkt in sommige opzichten veel op een isabel, maar ook hier zien we weer duidelijke verschillen. Allereerst de **overeenkomsten**.

het bruinpigment in de goudisabel is een heel zacht lichtbruin en op het rugdek mag zeker geen zware bestreping aanwezig zijn. De hoorndelen moeten ook als bij de isabel licht van kleur zijn.

Vervolgens de verschillen:

De bijkleur (= de onderliggende vetstofkleur) was bij een isabel (licht)geel, maar bij een goudisabel is hij **goudgeel**. De goudisabel is veel helderder van kleur dan de isabel.

En weer zien we dat het bijna altijd de goudisabel **man** is die het beste voor de dag komt qua kleur. Bijna altijd zijn de poppen niet helder genoeg.

Goudbruin

Goudgroen

Onze Harzersport

usel

In dit artikel wil ik uw aandacht eens vragen voor de verschillende zangrichtingen waar wij nu en voorheen mee te maken hebben in onze kanariesport, zowel hol- als waterstammen.

Er van uitgaande, dat elke zangrichting een afzonderlijke erfelijke basis heeft en deze bestaat uit een bepaalde combinatie van toeren met specialisering in één of twee hoofdtoeren. De praktijk met de hedendaagse toerenrijke en niet toerenrijke vogels heeft echter bewezen, dat het begrip zangrichtingen wel al teveel uit het oog is verloren. Daarom is het noodzakelijk dat men eerst een definitie geeft voor de verschillende zangrichtingen, want de kweker die een zuiver vererfende stam wil vormen, dient beslist eerst met de aard der zangrichtingen op de hoogte te zijn.

Daarom is het noodzakelijk dat iedere kweker het onderscheid der zangrichtingen moet kennen, anders zal van het kweken van kenmerkende stammen niets terecht komen. Wij moeten ons niet richten naar de gedrukte keurlijsten, deze noemen wel de toeren, doch omtrent de aard en vorm der toeren zeggen ze ons niets. Dit zal toch door deskundigen uitgelegd moeten worden, wil men hiervan iets wijzer worden.

Wie een uitgesproken holstam wil vormen, moet niet beginnen met een kloekvogel, welke toevallig een goede holrol op de keurlijst vermeld kreeg. Want wie een stam wil vormen met hol en knor als hoofdkenmerken, moet niet aanvangen met kloekvogels, die toevallig ook nog een klingelrol of schokkeltje van drie punten brachten. Wie prima volle knorren wil kweken zoekt dit niet in de vogels met watertoeren, want dit is ook onverenigbaar.

Men gaat er dus van uit om terdege goed vast te stellen, welke toerencombinaties verenigbaar zijn om een gespecialiseerde zangrichting waar te maken. Hiervoor dienen we allereerst de zangrichtingen te verdelen en uitgaan voor wat men kiest, voor holstammen of waterstammen.

Om te beginnen moeten de holstammen vrij zijn van watertoeren of wateraccenten, waterrollen, waterkloeken, waterkloekrollen of koelrende holrollen, deze mogen er niet in voorkomen. Dit doet niets af van de waarde of fraaiheid van deze genoemde toeren, maar ze behoren in het lied van de holvogels echter niet thuis.

A. Pluim

Een goede toerencombinatie van holstammen zijn de holrollen, holkingels, knorren, schokkels, fluiten, klingels en klingelrollen. De laatste twee genoemde toeren mogen ook wel buiten beschouwing blijven, alleen ze kunnen nog wel eens iets bijdragen als de puntenlijst niet al te hoog uitvalt.

De als hoofdtoeren aangegeven moeten gespecialiseerd zijn in de stam en die toeren moeten ze dus in zeer goede vorm brengen, 21 v/m 24 holrol en en 15 tot 17 voor de holkingel.

In het aangegeven repertoire blinken dus de holrollen en holkingels uit, welke dan ook zeer goed te noemen zijn. Dit noemt men nu een toonaangevende holstam met zeer goede toeren. Mocht nu zoals in de jaren 1950 v/m 1960 de schokkel van zeer goed gehalte ook nog veelvuldig voorkomen in het lied, zo kon men ook nog spreken van een hol-schokkelstam. Misschien gebeurt dit

nog weer eens, dat die zwerfvoet in grote lijnen de holstam weer gaat aanvullen. Ook kan de knor naast het hol, wanneer blijkt, dat de knorren in de gehele stam, met het zeer goede worden bevestigd, dan zouden wij ook kunnen spreken van een hol-knorstam, maar dan moeten de knorren wel op de voorgrond treden. De diverse holstammen krijgen dus hun benaming niet enkel naar de gezongen holtoeren, doch speciaal naar de goede kwaliteit van de toeren, waar ook wel terdege opgelet dient te worden. Het is daarom ook onjuist van een hol-knorstam te spreken, indien de knorren niet meer waarde hebben dan 12 à 15 punten. Trouwens deze onderverdeling vind ik naar mijn inziens overbodig, als de kwekers maar begrijpen dat knorvogels met holkingels, fluiten en e.v. schokkel zodanig holtoeren zijn en deze kunnen leiden tot stammenkweek van holvogels. Tot de holstammen kunnen ook gerekend worden de holkloekvogels, maar die benaming heeft er alleen recht op, wanneer die vogels naast de holtoeren ook kloektoeren zingen met zuiver holorgaan. In dit opzicht moeten ze zich ook duidelijk onderscheiden van de waterkloekvogels. Zodra een dergelijke kloekvogel een waterrol, waterkloeken of waterkloekrol brengt, behoort hij niet thuis in de holkloekvogels, doch tot de waterkloekvogels het repertoire van de hol/holkloekvogels kan dus tamelijk uitgebreid gebracht worden, n.l. holrollen, holkingels, ronde of volle knorren, kloekknorren, holkloeken, holkloekrollen, fluiten, klingels, klingelrollen en schokkel. In dit overzicht worden de kloektoeren dus wat duidelijker naar voren gehaald om het liedskarakter te bepalen. Dit karakter kan tweezijdig zijn, doch in één of andere holtoer moeten deze vogels wel uitblinken, het zij in de hoofdtoeren,

De /

holrol en knor. De schokkel mag dus in dit repertoire ook voorkomen, want voorheen behoorde de schokkel ook tot de hoofdtoeren. Dit werd later in het keursysteem gewijzigd, omdat de schokkel praktisch verloren was gegaan en zodoende verhuisde de schokkel naar de middentoeren, want het schokkel-tje om het zo maar te noemen, wat men soms nog hoort, heeft men ook niet zoveel meer nodig.

De schokkel is voor een keurmeester voor de beoordeling altijd een moeilijke toer geweest en vooral de jonge keurmeesters, die deze toer in de loop der jaren te weinig hebben gehoord en zodoende wordt de holklingsel nog wel eens verward met de schokkel, waar men gemakkelijk over kan struikelen. Zo kennen we dus holvogels met en zonder kloektoeren en alle holvogels komen hiermede overeen dat ze alle holtoeren zingen met een uitgesproken holorgaan. Om van de holvogels af te stappen komen we terecht bij de waterkloekvogels, deze naam hebben ze ontvangen, omdat bij deze vogels de waterkloektoeren op de voorgrond treden, evenzo als de waterrol bij die vogels die geen kloekwerk brengen.

Wel brengen de waterkloekvogels als regel ook wel een waterrol, doch in deze toer zijn ze niet meer gespecialiseerd. Omdat ze dikwijls deze toer heel kort brengen wordt hij dikwijls niet op de keurlijst vermeld. Beter is het daarom ook om de kweker af te leiden van het stukje korte waterrol. Bij deze vogels krijgt men te maken met twee andere toerenvariëaties die veel meer aandacht verdienen en wel de koelerende holrol en de kloekknor. De rollende klankbeweging in de holrollen van de

holvogels is tamelijk vlug en aanéengesloten. De klankbeweging nu, is bij de waterkloekvogels langzamer en de klank veranderd enigzins door het water van oer naar oer. De langzamere klankbeweging is het ook die de kloekknor kenmerkt. Dit ontstaat omdat er een extra medeklinker L aan toegevoegd wordt. Een goede toerencombinatie voor de waterkloekvogels is n.l. waterkloeken, waterkloekrollen koelerende holrollen, kloekknorren, holklingsels, fluiten, kringel en kringelrollen, sproedelende holrol, waterrol geheel op de achtergrond.

Wat de koelerende holrol betreft is het voor de kwekers van groot belang, dat ze zelf die toervorm leren kennen. Voorheen had men kwekers die bekend waren door de mooie koelerende holrollen, die hun vogels veelvuldig in hun bezit hadden. Met al deze genoemde toeren is het wel van groot belang dat men er heel voorzichtig mee te werk moet gaan en vooral de jonge kwekers kan men er niet genoeg voor waarschuwen. Vooral bij de aanschaffing van dergelijke vogels, want hier luidt het antwoord passen deze vogels wel bij de vogels die ze zelf in hun bezit hebben, gezien zij vaak ook de toeren niet kennen. Dit kan bij een kruising heel dikwijls zeer funeste gevolgen hebben, waardoor de gehele kweek mislukt en men dan geen holvogels meer heeft, maar watervogels.

Neem nu eens aan dat een serieuze holkweker voor verbetering van zijn holstam, een kruising aangaat met vogels die koelerend hol brengen, maar deze liefhebber kent zelf de koelerende holrol niet, dus hij gaat kruisen hol x water met het gevolg, dat de kwaliteit van zijn

vogels sterk zal dalen. Deze kweker heeft verzuimd om eerst te trachten de koelerende holrol te leren kennen door deze af te luisteren met de nodige uitleg voor deze toer hij zal dan weten dat koelerende holvogels tot de waterstammen behoren.

Het is jammer dat men deze toer haast praktisch niet meer hoort. De vogels met watertoeren zijn ook zo goed als verdwenen en als ze zuiver gebracht werden konden ze heel mooi zijn en wat men dan nog eens hoort wordt meestal met 'vlak water' aangeduid op de keurlijst. Deze vogels leveren dikwijls weinig punten.

Een kruising holkloekvogel x waterkloekvogel heeft zoals begrijpelijk geen zin, want beide zangrichtingen dienen ieder voor zich zuiver te worden gekweekt. Menig kweker heeft dikwijls jaren lang moeten kweken om het echte holkloekwerk te bereiken. Een kruising met waterkloekvogels zou dit resultaat totaal in de kiem doen smoren.

Omgekeerd is deze kruising ook voor de waterkloek kweker af te raden, want zijn koelerend hol vervlakt in het geheel en het originele wateraccent van zijn andere toeren zou dan eveneens verloren gaan.

Het beeld wat ik in dit artikel heb aangegeven, geeft wel blijk dat in de jaren van voorheen, het kruisen veel oplettender en valkundiger moest gebeuren, dan met de vogels waar wij heden ten dage mee te maken hebben. Deze zijn wel wat droger aangelegd, want het water blijft wel meer op de achtergrond, zo men het noemen wil. We leven nu meer in het tijdperk van de holstammen. De oudere kwekers onder ons hebben de tijd nog wel meegeemaakt dat men veel te maken had met de bewuste watervogels, maar ondanks dat het kweken destijds soms ook veel teleurstellingen opleverde, hebben wij toch ook wel genoten van de mooie (borrelende) koelerende holrollen en de zuivere waterrollen. Niet voor niets werd de waterrol ook geplaatst bij de hoofdtoeren even als de schokkel in het keursysteem.

De heer Buis uit Den Haag verwierf destijds ook zeer veel bekendheid met zijn mooie koelerende holrollen en waterrollen.

Sportvrienden, misschien geeft dit artikel u een indruk van onze kanariesport van voorheen en nu.

use!

Tekst: Ed. Wessels
Foto: C. Scholtz/ v. 't Hart

De Jerdon's Spreeuw

(Sturnus burmannicus)

Tot de zeer grote familie van de Spreeuwen (Sturnidae) behoort ook de Jerdon's Spreeuw, een vrij grote vogel van zo'n 22 cm. Over kleuren en tekening hoef ik niets nader te vermelden, omdat de kleurenplaat voor zich zelf spreekt. Uiterlijk verschil tussen man en pop is er niet, zodat het weer erg moeilijk wordt een paar samen te stellen in de hoop dat ze gaan broeden.

Deze vogels zijn afkomstig uit Z.O. Azië, vooral uit de streken van Cambodja, Thailand en Z. China, daarom is het al direct te begrijpen, dat invoer van deze mooie spreeuwen nog nauwelijks plaatsvindt. Het is daar altijd oorlog en erg onrustig, zodat de mensen daar wel wat anders aan hun hoofd hebben als vogels vangen en exporteren. In de natuur leven deze vogels, net als de gewone Spreeuw (*Sturnis vulgaris*) bij ons in vluchten van tientallen bijeen, ze voeden zich in hoofdzaak met allerlei

levende insecten, wat wij ze dus ook in de volière moeten geven. Daarnaast eten ze ook fruit, universeelvoer, ja eigenlijk van alles, het zijn werkelijk alleseters, zodat het niet moeilijk is ze een goed menu voor te zetten en ze in een prima conditie te krijgen.

Het zijn wel uitgesproken volière vogels, die de ruimte moeten hebben. Voor een kooi, ook een grote kooi, zijn ze absoluut niet geschikt, dan worden ze veel te vet en te lui.

In de natuur broeden deze vogels in boomholten, het vrouwtje broedt dan de 4-6 blauwachtige eieren uit. Gelukkig is er met deze Jerdon's Spreeuwen ook reeds in de volière gebreed, en wel o.a. door de bekende Westlandse kweker dhr. L. van Santen. In de jaargang 1977 van 'Onze Vogels' blz. 486/487, vindt u een uitgebreid kweekverslag, met het wel en wee over het broeden met deze vogels. Jammer

genoeg is deze kweekpoging niet goed afgelopen, maar uit alles blijkt, dat het toch wel degelijk mogelijk is, ook met deze spreeuwensoorst te kweken. Wel moeten we er rekening mede houden, en dat advies geeft dhr. van Santen ook in zijn kweekverslag, dat we per volière maar één stel vogels zetten, want of van de kweek komt niets terecht, of er vallen slachtoffers onder de andere vogels en daar is het toch niet om begonnen.

In de loop van de laatste jaren is het wel duidelijk geworden, dat met praktisch alle soorten spreeuwen te kweken valt, alleen je moet je er wel voor inzetten en maar enkele soorten vogels willen houden, trouwens de tijd van vogelverzamelingen is voorbij. Nu kunnen we laten zien, dat we niet alleen vogelhouders, maar veel meer vogelkwekers zijn. Ik hoop nog vele **eigen kweek** insecten- en vruchtenetende vogels in de komende jaren tegen te komen. Doet allen uw best, het is dringend nodig.

Zebravinken in 50 kleurslagen

BONT

Bij de kweek van vogels treden vroeg of laat bij die vogels veranderingen op in kleur en/of tekening. In de meeste gevallen treedt bontvorming, waarbij ik voor het gemak even stel dat één wit veertje ook als bont moet worden gezien, als eerste en als meest voorkomende mutatie op. Bij het bont van de zebra-vinken is dat wat anders gegaan, pas in 1835 werden de eerste bonte zebra-vinken geboren, terwijl er al diverse andere mutaties bekend waren. Het nare van bontvorming is meestal wel dat de bonte vlekken willekeurig over het vogellichaam zijn verdeeld. Ook bij de zebra-vinken vormt deze 'regel' geen uitzondering, en als wij de standardeisen bekijken moet het niet eenvoudig zijn om een goede bonte zebra-vink te kweken. De standaard eist namelijk een bontpatroon van ongeveer 50%, waarbij alle veervelden bont moeten zijn (m.u.v. de staarttekening). Om het voor de bonten nog wat moeilijker te maken moet het bontpatroon ook nog eens symmetrisch zijn verdeeld. Als bontkweker zou je er moedeloos van worden, maar desondanks zijn er bontkwekers die regelmatig in de prijzen vallen. Veel bonte zebra-vinken zijn namelijk vrij fors van postuur, waardoor ze al een kleine voorsprong hebben bij de beoordeling. Hier komt nog bij dat ook de keurmeester op de hoogte is van de moeilijkheidsgraad waarmee de bontkwekers te maken hebben. De keurmeester zal bij het beoordelen van het bontpatroon daarmee rekening houden. De bonten worden ook als stam gevraagd, ik heb het echter nog niet meegemaakt dat een stam bont

ten ook maar enige kans had op een tentoonstelling. Het bontpatroon vererft namelijk zoals gezegd erg grillig, wanneer een kweker 50 bonten heeft gekweekt is er niet één bij die hetzelfde is getekend en dat maakt het zo moeilijk om vier gelijke bonte zebra-vinken bij elkaar te krijgen.

Tekst: Hans Klören
Foto: Ton de Bruijn/Dick Offerman

Kijken wij naar andere bontgekleurde diersoorten dan zou je toch geneigd zijn om te veronderstellen dat een VAST bontpatroon tot de mogelijkheden moet kunnen behoren. Vroeger heb ik sierduiven gehad en wel de rood-witschild hoogvlieger. Wanneer je daar een Hollandse meeuw naast zet zie je het negatief van de wildschild. In feite dus beide strak afgetekende bontpatronen, maar dan ook nog eens volkomen elkaars tegenovergestelde. Als bontkweker van zebra-vinken voel je je dan natuurlijk wel erg nietig. Deze voorbeelden geven echter wel moed om er ook bij de zebra-vinken wat van te proberen te maken. Wat ons daarbij op de been houdt, is de gedachte, dat de sierduiventeeft al veel langer aan de gang is en dat de zebra-vinkenkweek eigenlijk amper 15 jaar wat serieuzer wordt aangepakt.

Uit de kweek is vast komen te staan dat het bontpatroon autosomaal recessief vererft. In gewoon liefhebberstaal wil

dat zeggen dat uit de kweek van een normaal getekende zebra-vink en een bonte altijd normaal getekende zebra-vinken worden geboren die echter wel de mogelijkheid bezitten om bont te vererven. Uit de kweek van bont maal bont kweekt u 100% bont. Uit de paring normaal getekend split voor bont maal bont kunnen 50% bonten verwacht worden.

In de bontkweek is overigens vast komen te staan dat het steeds maar weer paren van bonten onderling de witte veervelden gaan overheersen. Het verdient daarom aanbeveling om zo nu en dan eens een normaal getekende zebra-vink in te paren.

De bonte zebra-vinken zijn door de NBvV erkend in het grijs en in het bruin. Ze zijn natuurlijk wel in alle denkbare combinaties te kweken, maar ik zou u dat willen afraden omdat ze op de TT geen enkele kans krijgen. Ze zullen als minder contrastrijke vogels worden 'afgekeurd'.

Er is wel een mogelijkheid om acceptabele bonten te kweken met een kuif, maar dan moet u wel een eindeloos geduld kunnen opbrengen. U probeert dan namelijk om twee factoren, die beiden op zich al de nodige problemen geven, te verenigen in één vogel. De problemen zijn dan dubbel zo groot en het wordt bijna onmogelijk om een geschikte zebra-vink te kweken voor de tentoonstelling. Mijn advies is dan ook om de bonten uitsluitend te kweken in grijs en bruin.

KALENDER 1984

Grijze Roodstaartpapegaai

De papegaai is bekend om zijn uitstekende praatkunst. Er is waarschijnlijk geen andere papegaai-soort, die zo'n duidelijke intonatie in zijn spreken kan leggen als deze circa 35 cm lange 'jaco'. Nu eens hoort men verontwaardiging, dan weer verdriet en soms is het net of het dier een vraag stelt. Het stamland van deze papegaai is Afrika en zijn verspreidingsgebied strekt zich uit rond de Golf van Guinee, tot diep in het binnenland. Daar vliegen ze troepgewijs boven het oerwoud en de mangrovebossen en het krijgend geschreeuw, gefluit en kakelend gebabbel is vrijwel niet van de lucht. Dan meens, als was het op commando, strijkt de hele troep neer. Landbouwers en fruitelers houden hun hart vast, dat de kromsnavels hun terreinen uitkiezen, want dan zijn ze nog niet gelukkig! Zodra de vogels zijn neergestreken, beginnen ze zich onmiddellijk te goed te doen aan fruit, rijst en alle voorkomende graangewassen. Ze hebben het vooral op maïs voorzien. Tijdens de strooptochten is er voortdurend een kakafonie van geluiden en de jaco's foerageren tot de schemering valt. De nacht wordt in geboumte doorgebracht. De volgende morgen erg vroeg gaan ze er alweer op uit om de rijpe oogst te ruïneren. Men maakt dan ook intensief jacht op deze papegaaien, niet alleen vanwege de schade die ze aanrichten, maar ook om het vlees dat erg lekker schijnt te zijn. De scharlaken veren zijn erg geliefd en worden door sommige negerstammen gebruikt als hoofdtooi.

De roodstaarten broeden in holle bomen. Op vrij grote hoogte. De 2-4 glanzend witte eieren worden ruim 4 weken bebroed. De jongen vliegen uit als ze 2 maanden oud zijn, als ze tenminste niet door de inboorlingen zijn uitgehaald. Deze fokken ze op en leren ze praten. De beste 'pratens' houden ze zelf, de rest wordt geëxporteerd, maar daar zijn ook vaak 'uitstekende babbelaars' bij. Menig jaco-eigenaar zal dat kunnen beamen.

Meindert de Jong

De Chinese

Onlangs had ik bezoek van een zebra-vinkenliefhebber, maar toch spraken wij meer over de kwartels dan over de zebra-vinken. Ik had namelijk juist een koppel kwartels lopen met tien kuikentjes. Mijn bezoeker verbaasde zich er over dat het natuurbroed was en dat de haan er gewoon bij liep. Aangezien ik in het verleden veel heb geëxperimenteerd met kwartels kon ik hem zoveel verhalen doen dat de zebra-vinken niet meer aan de orde zijn geweest. In 'Onze Vogels' wordt niet zo veel aandacht besteed aan kwartels, het leek mij daarom wel aardig om mijn ervaringen op papier te zetten.

Ik zal u niet vermoelen met een omschrijving van de kwartels, ze zijn zo algemeen bekend en bij het Bondsbureau zijn de standaard-eisen voor de kwartels verkrijgbaar. Die omschrijvingen zijn vast veel beter dan wat ik er over op papier kan krijgen. In de standaard worden ook de diverse mutatievormen beschreven. Voor kwartelkwekers is die standaard dan ook eigenlijk onmisbaar als naslagwerk.

Zoals de meeste kwartels zijn ook de Chinese dwergkwartel 'laagvloerse' aardbewoners. Ze kunnen redelijk vliegen, althans ze kunnen de eerste drie meter als een helikopter opvliegen, met de snelheid van een raket en fladderen dan min of meer hulpeloos horizontaal dalend weg. In een boom zullen wij ze nooit aantreffen, ze bevinden zich altijd op de bodem en dan liefst onder de beschutting van pollen of lage struiken. Als bodembewoners hebben ze niet veel eisen wat hun huisvesting betreft. Wanneer ze een droog vloertje hebben waar ze ook enige beschutting kunnen vinden zijn ze al dik tevreden. Ook aan de voeding stellen ze eigenlijk maar weinig eisen, soms wordt zelfs wel gezegd dat ze voldoende hebben aan het gemorste zaad van de overige voliërbewoners. Inderdaad kunnen ze hiervan in leven blijven, ik meen echter dat ze recht hebben op meer dan alleen maar in leven blijven. Hun hoofdvoeding bestaat inderdaad uit diverse kleine zaden, maar dat moet worden aangevuld met wat dierlijk- en eivoer. Ook van tijd tot tijd wat groen en gekiemde zaden hebben ze bijzonder graag.

Kwartels kunnen het beste paarsgewijs worden gehouden omdat dat de beste resultaten geeft wanneer u ook met de kwartels wilt kweken. Er zijn mij gevallen bekend dat twee hennen en één haan ook tot resultaat heeft geleid. Mijn experimenten in die richting hebben echter gefaald omdat na het uitkomen van de kuikens de problemen begonnen. Wanneer namelijk de twee hennen niet gelijktijdig gaan broeden, zal de hen die het laatste is gaan zitten van haar eitjes lopen wanneer de kuikens van de eerste hen onder haar terecht komen. De eitjes van de tweede hen zullen dan koud worden en niet meer uitkomen.

Hans Klören

Soms is het tot broeden komen van de kwartel al een probleem, ze leggen dan wel her en der hun eitjes, maar hebben geen nest. U moet de kwartels natuurlijk wel nestmateriaal geven om een nest te kunnen bouwen. Als nestmateriaal komt praktisch alles in aanmerking, kleine takjes en strootjes hebben echter de voorkeur. Het beste kunt u hier en daar wat van dit nestmateriaal neerleggen. De kwartels 'gooien' het zelf wel naar een uitgezochte plaats waar ze zullen gaan broeden. Dat materiaal aandragen doen de kwartels overigens niet zoals we dat kennen van de andere vogels, door wat nestmateriaal in de snavel te nemen en dat dan naar het nest te brengen. Kwartels pakken een takje of strootje en gooien het dan in de richting van het nest. Takjes die een meter van het nest af liggen worden dan soms wel 7 keer in de snavel gepakt en over de rug gegooid voordat de hen het kan rangschikken op de plaats waar het volgens haar hoort. De haan doet aan de nestbouw niet mee, de nestbouw begint overigens soms pas nadat het eerste eitje reeds is gelegd. Ik zou dan ook willen aanraden om wat meer nestmateriaal te verstrekken in de buurt van de plaats waar de hen haar eerste eitje heeft gelegd. Wanneer de hen haar legsel compleet heeft, en dat is meestal na 8 eitjes, begint ze te broeden. De haan zal in de meeste gevallen uit de buurt van het

Over vogelzaden

BRASSICA

Brassica is de familienaam van ongeveer 30 aanverwante soorten rapenzaad en koolgewassen. Zoals rapenzaad, koolzaad, maar ook savooiekool, spruitkool, bloemkool, spitskool, koolraap, enz. Al deze planten zijn snelgroeiend, geelbloeiend en honingproducerend. De Brassicasoorten worden in vele delen van de wereld in het wild of verwilderde vorm aangetroffen. Groeien bij voorkeur op zonnige open plaatsen.

Wie kent niet het verwilderde bloeiende koolzaad, dat in juni de berm van sommige wegen goudgeel kleurt?

Rapenzaad-Brassica rapa oleifera en koolzaad-Brassica napus oleifera, twee zaadsoorten die voor velen moeilijk uit elkaar te houden zijn. Het verschil is in hoofdzaak de grootte en de kleur van de korrel. Koolzaad is wat grof, donker tegen zwart aan van kleur. Rapenzaad kleiner van korrel, donkerbruin tot roodbruin van kleur. Het Canadese rapenzaad is aanmerkelijk lichter van kleur dan het rapenzaad uit Scandinavië hetwelk aan de donkere kant is.

Rapenzaad heeft een wat zoetige walnootachtige smaak, koolzaad is wat 'scherp' en soms ietsje bitter van na-

smaak. Van beide soorten is de zaadkern geel, hetgeen wordt veroorzaakt door het vrij hoge luteïnegehalte. Rapenzaad en koolzaad zijn rijk aan vet, vandaar de van oudsher toegekende waarde als vogelvoeder, speciaal voor kanaries. De uit kool en rapenzaad gewonnen olie wordt raap- of boterolie genoemd. Een enkele keer wordt rapenzaad, het zogenaamde zomerzaad 'boterzaad' genoemd. In verband met de walnootachtige zoetige smaak wordt rapenzaad ook wel met nootzoetraapzaad aangeduid. Koolzaad is waarschijnlijk een kruisingsprodukt tussen rapenzaad en kool

(groente), hetgeen men afleidt uit het chromosomen aantal. Rapenzaadcellen bezitten 10 en kool bezit 9 chromosomen. Koolzaad heeft 19 chromosomen.

De zaden liggen opgeborgen in 'hauwtjes' (peultjes). Wanneer het zaad volrijp is springen de hauwtjes open. Daarom is het op juiste tijd oogsten heel belangrijk, daar er anders veel zaad verloren gaat.

Voor de mechanisatie van de landbouw werd met zaad – om verlies tijdens het vervoer te voorkomen – op het land gedorst. Van dit dorsten hetgeen op een kleed gebeurde, maakte men een groot feest. Zonder ontvangst van loon hielpen burens en vrienden bij het dorsten. Het werd dan ook 'pleziersdorsten' genoemd. Hierbij werd veel gedronken en gegeten en vooral tegen het vallen van de avond gezongen, soms met begeleiding van een speelman.

Een oud dorstlied is als volgt:

*Gij komt, o stille avond,
weer to' ons in dit stille uur
Wij zingen in deez' lofzang,
hoe schoon zijt gij, natuur!*

1. Rapenzaad in de houw

2. Rapenzaad nr. 1

3. Koolzaad

Tekst: H.J. Veerkamp
Foto's: Wimo

Met het mechaniseren van de landbouw is veel folklore verloren gegaan. Zo kan men o.a. lezen in de Groninger Almanak 1857-Hazelhof, De boerin en de meiden maakten van hooi en stro een haas, die met linten werd versierd. (De haas is de vruchtbaarheidsgeest). Als de laatste schoof gedorst was, bracht men de haas naar het dorskleed en nam de pet af en de boer moest trakteren. Daarna werd de haas met de dorsvlegels stuk geslagen.

De achtergrond hiervan was dat de vruchtbaarheidsgeest, de vegetatiedemon, werd gevangen en aan de boer aangeboden.

Het gehalte aan calcium, fosfor en het aminozurenpatroon laat eveneens geen verschillen zien.

Voedertechisch zou het niet uitmaken of men raapzaad of koolzaad aan 'n vogels geeft. En toch bij veel kanarie-liefhebbers heeft koolzaad een wan-klank.

Vogels zouden door het voederen van koolzaad uit conditie raken en darmstootnissen krijgen. Inderdaad kan dit gebeuren bij plotselinge overschakeling van raap- naar koolzaad.

De oorzaak hiervan moet gezocht worden in het feit, dat door een bepaalde chemische reactie in de darmen mosterdolie kan worden gevormd. Wees echter gerust, geen enkele merkfabrikant zal enkel koolzaad in zijn mengsels gebruiken.

Het wordt zelfs alleen maar op aanvraag in een klein percentage vermengd. B.v. in duivesnoepzaad, duiven zijn namelijk verzot op koolzaad.

Een goede mengeling voor kanaries bevat ca. 40% raapzaad nr. 1. Raapzaad wordt geclassificeerd van nr. 1 t/m nr. 3. Kwaliteitsverschil wat uiteraard in de prijs tot uitdrukking komt.

Gemiddelde waarde:	Raapzaad:	Koolzaad:
Vocht	7,5%	7,5%
Ruw erwit	20,0%	20,0%
Ruw vet	48,6%	42,6%
Zetmeel en suikers	17,8%	17,8%
Ruwe celstof	7,6%	7,6%

P. J. de Penning

Heremoes

Equisetum arvense

Een onkruidsoort, die voor geen enkele vogelliefhebber van belang kan zijn, is de Heremoes. Zelfs bij een boer, gaat er een rood lampje branden, als hij deze plant op zijn akker waarneemt. De Heremoes is een liefhebber van arme, weinig vruchtbare grond, vandaar!

Tóch is de plant fraai genoeg, om in deze rubriek een plaatsje te krijgen. Allereerst is er de vruchtbare vorm. De voorjaarsstengel, met zijn knotsvormige sporendragers zijn wel een héél aparte verschijning. Wanneer de sporen verdwenen zijn, volgt de tweede vorm. Deze is onvruchtbaar. Zo eind april, begin mei komen de bekende parapluvormige (zij het ondersteboven) stengels tevoorschijn. Als kind vermaakten wij er ons al mee. Van iedere stengel probeerden we zoveel mogelijk paraplu'tjes te maken.

Zoals gezegd, vogels hebben niets aan deze plant. Vanwege het hoge gehalte aan kiezelzuur, laten grazende koeien ze ook links liggen. Met de mens was dat anders. Thee van heremoes schijnt goed te zijn voor de nieren en de blaas. Het werd ook aangewend voor de longen, bloedingen en reuma.

Het gekookte moes werd gebruikt bij de bestrijding van exceem en ontstekingen.

De naam geeft, wanneer wij die in onze taal overzetten, een geheel andere, dan welke wij hierboven plaatsten. Equisetum is samengesteld uit equus, of paard en seta, wat borstel betekent. Dus Paardenborstel. In andere plaatsen wordt het ook wel akkerpaardestaart genoemd.

De volière van de maand

Mijn volière, zo schrijft ons A.W.T. Schenning, Peeskesweg 38 in 's-Heerenberg, heb ik gebouwd in onze groentetuin ongeveer 20 meter van de woning. Die volière bestaat een oppervlakte van 90 vierkante meter. Als eerste werk heb ik die oppervlakte geheel uitgegraven en er een laag van 60 cm zand in aangebracht. Vervolgens heb ik er een betonnen plaat van 2×15 meter opgestort met daar voor de fundering voor de buitenvluchten. De nachtverblijven zijn opgemetseld van betonsteen. In de voorkant is een raam aangebracht met daarboven het invlieggat. Achter de nachtverblijven loopt een gang van waaruit ik in elk nachtverblijf kan binnenkomen via deurtjes. In de zijwanden van de buitenvluchten zitten ook deurtjes en daardoor kan ik vanuit de eerste van de ene naar de andere vlucht komen, tot aan de laatste vlucht waar ik dan weer via het nachtverblijf weer de gang achter de nachtverblijven kan betreden.

De buitenren, de vluchtjes dus, is van stalen buis gemaakt en omtrokken met netsengas. Deze staalconstructie is bevestigd op een 50 cm hoge fundering van metselsteen. Zoals u duidelijk op de foto's kunt zien is het buitengedeelte aan de voorzijde één meter overgebouwd en ook de bodem van die overstek bestaat uit gaas. Daarop staat de waterbak en is er plaats om groenvoer te leggen. Op die manier wordt elke ren zo schoon mogelijk gehouden. Aan de voorzijde zitten kleppen van plexiglas die ik omhoog kan doen om de waterbakken schoon te maken en vers groenvoer te verstreken.

Die kleppen kunnen allemaal tegelijk worden vergrendeld (zie pijl op foto 1). Op dezelfde foto ziet u ook een pijl en het cijfer 2 aangegeven. Daar zit dan de vergrendeling van de eveneens van plexiglas gemaakte kleppen van de invlieggaten. De waterbakken aan de voorkant kunnen worden gevuld via een polyethyleenslang waarin gaatjes zijn aangebracht, waardoor alle bakken gelijktijdig vollopen.

Het nachtverblijf is 30 cm hoger dan de buitenvlucht. Dat bovenuitstekende ge-

deelte is aan de voorzijde voorzien van glas. Elk nachtverblijf en aansluitende vlucht is 85 cm breed. De vluchten zijn voorzien van een dikke laag metselzand en de bodem van de nachtverblijven is betegeld hetgeen de zaak gemakkelijk schoon houdt. Achterwand en plafond is voorzien van isolatie met daaronder

gipsplaten. Vanuit de gang achter de nachtverblijven kan ik via een raampje in elk hok kijken en ook de vogels buiten observeren. Boven op de buitenvluchten is een sproeininstallatie aangebracht waardoor op warme dagen in de zomer het een maïs buitje kan regenen. Het eerste gedeelte van de buiten-

osel

De,

vluchten, tegen de nachtverblijven aan, is van boven afgedekt. De verlichting werkt via een schakelklok met elektronisch oog. De volières zijn bevolkt met pennant-, pracht-, bleekkop-, stanley- en gewone rosella's, valk-, berg-, prinses van wales-, barraband-, roodrug-, brunoor- en Halsbandparkieten. De neophems's houd ik in kooien van 100 x 150 cm op de zolder en ze broeden daarin prima.

De volière op foto 3 is van B. Drooger en staat in de achtertuin van pand H.J. van Beierenlaan 28 in Nieuwe Tonge. Deze volière is gebouwd op een fundering van spoorbalken. De opbouw is van hardhouten balkjes en het geheel is bespannen met vierkantsgaas. Daarna is de bovenzijde met pvc golfplaatjes af-

gedekt. De volière heeft een lengte van 3,50 m, is 1,50 m diep en 2 m hoog. Het nachtverblijf is in het aangrenzende schuurtje geïmplementeerd, zie foto 4, en heeft een breedte van 1,80 m en een diepte van 75 cm. De bevolking bestaat uit een paar koppels grasparkieten, een koppel rijstvogels en een prachtig zingende rode kardinaal. Enkele Japanse kwartels vertoeven er als bodemvogels. In de vlucht alsook in het nachtverblijf is een aparte ruimte gereserveerd voor een koppel roodrugparkieten. In het schuurtje zijn voorts nog een vijftal broedkooien opgesteld waarin met kanaries wordt gefokt en met een koppel tje zebra-vinken. Ook voor de jonge kanaries is voldoende huisvesting aanwezig. Niettemin gaan de jonge vogels in de zomer de grote volière in waar ze

zich dan beter kunnen ontwikkelen. Wat de kleurkanaries betreft, de kleurslagen agaathoudagat en agaathoudpastel zijn favoriet. Drooger is al weer zo'n twee jaar lid van de afdeling in zijn woonplaats en vindt het houden en fokken van vogels een fijne vorm van vrijetijdsbesteding.

Tot zover deze eerste aflevering in het nieuwe jaar. Wij hopen dat er nog vele zullen volgen, want zoals we uit de reacties mogen opmaken, is het nog steeds een van de meest gelezen rubrieken. Uw foto's en uw zo uitgebreid mogelijk verhaal kunt u ten alle tijde kwijt op het adres NBvV, Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom.

**Fauna
Metaalwaren b.v.**

Hoofdstraat 138 a - Tel. 04167-7 41 14
Postbus 146 - 5170 AC Kaatsheuvel

Alles voor de kweker zoals:

Allerlei soorten nestmateriaal o.a.:
sharpi - cri - cocos en sisal

Diverse soorten nestjes en nestkastjes

Kiemapparaat voor dagelijks
gekiemd zaad.

De Kuifkwartelduif, parels in de volière

De wetenschappelijke naam van deze parels onder de grondduiven is **Lophophanes plumifera** en ze zijn afkomstig uit Noordwest Australië.

In het voorjaar '82 kon ik een paartje kopen van een bevriende kweker in Amerika. Na ongeveer 3 maanden stierf het duivinnetje. Na veel geschreven en getelefoneerd te hebben werd mijn moeite beloond en kon ik 3-2 ahalen van Schiphol.

Deze duifjes zijn fantastisch mooi om te zien met hun warme rood/bruine kleur en hun ± 5 cm grote kuif.

Ze zijn ± 19 cm groot en leven uitsluitend op de grond, zelfs 's nachts.

Het is zeer moeilijk te onderscheiden wat doffer en duivin is. In mijn ervaring is de duivin iets bruiner van kleur en kleiner dan de doffer, maar het altijd zekere kenmerk is het baltsen van de doffer.

Bij het baltsen buigt hij zijn kop en spreidt zijn staart en vleugels zodat je de purper groene spiegels op de vleugels kan zien. De doffer balst niet alleen voor zijn vrouwtje maar, door zijn zeer vertrouwelijke aard, ook voor de verzorger.

Bij aankomst had ik de duifjes geplaatst in een verwarmd hok en ze in mei naar buiten gebracht in een volière van 2×1 mtr. Het bleek dat deze duifjes, terwijl ze overwinterden in een kooi van $0,40 \times 1,00$ mtr., vrij schuw waren en de doffer niet omkeek naar zijn duivin. Toen ik ze buiten had geplaatst balste de doffer binnen 5 minuten, het afwachten was begonnen.

Na ± 3 weken bemerkte ik dat het doffertje een kuifje in de grond had gemaakt en hierin takjes, veertjes etc. deponeerde.

Na nog eens 14 dagen lag er een roomkleurig eitje in de volière maar niet in het nestje. Na 1,5 dag legde het duivinnetje haar tweede eitje, ook weer zomaar ergens in de volière, dus zelf laten broeden is niet mogelijk.

Omdat de broedtijd 17 dagen bedraagt heb ik de eitjes 3 dagen onder de lachduifjes gelegd en na geconstateerd te hebben dat een eitje bevrucht was, onder een ander koppel gelegd (broedtijd lachduifjes 14 dagen).

Het bevruchte eitje kwam na 17 dagen uit. Het jong werd door zijn pleegouders voortreffelijk gevoerd, maar na 8 dagen liep dit duifje ter grootte van 4 cm uit het nest om niet meer terug te keren.

Ik heb toen een Elstein donkerstraler in het hok gehangen met thermostaat en de temperatuur ingesteld op 30 graden. Het duifje groeide voortreffelijk en na 3,5 week ben ik de verwarming langzaam gaan minderen.

Ondertussen had een ouderpaar weer gelegd. Het onvermijdelijke gebeurde, door geen ervaring kwamen de volgende eitjes (6 stuks) niet meer uit. Wat nu. Het toeval wilde dat ik in contact kwam met de hr. Wehner uit Duitsland die met deze duifjes al enkele jaren ervaring had. Na mijn problemen voorgelegd te hebben zei hij ook te maken hebben gehad met het niet uitkomen van de eitjes. Hij adviseerde mij om een multi-

vitaminen met vit. E toe te voegen aan het drinkwater.

Na deze goede raad opgevolgd te hebben bleek dat de eitjes wel uitkwamen, en terwijl ik dit schrijf ben ik reeds in bezit van 6 jongen en nog 3 bevruchte eitjes.

Dus voor het eerste jaar een geweldig succes.

Na 1 jaar kan ik zeggen dat er in de eerste plaats een goede samenwerking moet zijn tussen de liefhebbers onderling om tot resultaten te komen. De duifjes moeten vorstvrij overwinteren en geplaatst worden in een volière van $\pm 2,00 \times 1,00$ mtr., ook omdat ze soms over een afstand van $\pm 1,00$ mtr. laag over de grond vliegen.

De koppels apart in een volière plaatsen aangezien ze voor soortgenoten zeer agressief zijn.

Het zaad bestaat uit een goed mengsel volièrezaad met toevoegen van tortelduifvoer. Aangezien ze een grote behoefte hebben aan vitaminen, een toevoeging van multi-vit. met vit. E.

De duifjes broeden zelf niet dus men moet in het bezit zijn van pleegouders. Bij het uitvliegen (lopen) moet men de beschikking hebben over een verwarmingslamp.

Ik hoop dat ik hiermee iets heb bijgedragen tot het kweken van met recht te noemen parels onder de grondduiven.

Tekst: P. Voers

Foto: C. Scholtz

Vogels in de winter, vergeet ze niet

door Wiel Höppener

Het is een regenachtige, druilerige dag in oktober, wanneer ik, niets bijzonders om handen hebbende, weer eens in de pen klim om een artikel over onze hobby te schrijven. De warme zomerdagen zijn voorbij en weldra (de tijd gaat snel) zal de winter zijn intrede doen. Af en toe zie ik een groepje vogels overvliegen: sijzen, kneuen, putters, vinken of wat het ook moge zijn en onwillekeurig vraag ik me dan af: 'Wie van jullie zal de winter overleven?'

Wij zitten lekker warm, wij zijn verzadigd, maar de vogels buiten gaan barre tijden tegemoet van honger en ellende en velen zullen de ontberingen niet overleven.

In onze tijd, waar de mens het ecologisch evenwicht in de natuur met al de verfijnde middelen, zoals herbiciden en insecticiden, maar ook met brute methoden, zoals dynamiet, boomzagen en bulldozers, als het ware zonder genade naar de afgrond voert, is het de hoogste tijd, om het toch al zo zeer uitgedunde vogelbestand, in de komende winter de helpende hand te bieden. Het is maar al te waar, dat de mens de grootste vernielers van de natuur is. En als we ons realiseren dat jaarlijks in ons kleine Nederland duizenden hectaren groenvoorziening naar de Filistijnen worden geholpen, dan vraag ik me af waar dat moet eindigen. Als dat zo doorgaat, bestaat de mogelijkheid dat we over 'n twintigtal jaren alleen, j wat huismussen, merels en spreeuwen zien rondvliegen, want die schijnen zich overal aan te kunnen passen en zich te handhaven.

Hoewel de vogels het hele jaar onze hulp nodig hebben, denk maar aan het creëren van broedplaatsen door het ophangen van nestkastjes, hebben onze gevleugelde vriendjes in de natuur vooral in de winter onze hulp dringend nodig. Gelukkig zijn er in ons land nog een groot aantal mensen die dat hebben begrepen en die proberen te redden wat er nog te redden valt en dat zijn de natuurbeschermers en de vogelliefhebbers.

Laten we eens kijken wat we daar samen aan doen kunnen.

Voedertafel of voederhokje.

Iedereen die zich vogelvriend wil noemen, kan een voedertafel of voederhokje plaatsen. Woon je in een flat, dan kun je het tegen de buitenmuur bevesti-

gen en heb je een tuin, des te beter. Kom nu niet met het goedkope smoesje aan van: 'Ik kan zoiets niet, ik heb twee linkse handen!' Niets mee te maken, al ben je nog zo onhandig, je kunt toch wel een spijker in een plank slaan en een pronkstukje van huisvlijt wordt niet van je verwacht, als het maar doelmatig is. De eenvoudigste manier is om een plankje of een stukje multiplex van b.v. 30 maal 30 cm op een paal of een stevige stok te bevestigen. Om te voorkomen dat het voer er af valt of afwaait, bevestigen we rondom het tafeltje een latje, een opstaande rand dus. Zorg dat de paal lang genoeg is, zodat de voedertafel hoog genoeg van de grond is en plaats ze zodanig dat ze 2 à 3 meter vrij staat van huis of schuur, want een kat kan hoog en ver springen. Na verloop van enkele dagen, zullen de vogels op de voederplank neerstrijken en zich te goed doen aan het aangeboden voedsel.

Daar ook andere (ongenode) gasten de voedertafel willen bezoeken, met name de kat, de muis of de rat, kunnen we een eenvoudig afweermiddel maken door de paal te omwikkelen met prikkeldraad. Dat helpt, maar het kleinere gedierte klimt soms over de draad en tussen de prikkels door. Ook daar is een oplossing voor. In plaats van prikkeldraad, de paal gedeeltelijk bekleden met blik. En nu zullen er wel weer zijn die zeggen: 'Ja, maar, ik heb geen blik'. Geen nood vriend, u wordt direct geschoren. U kent toch wel die bliken met soep? Wel van zo een leeg blik verwijderd u het deksel en de bodem en knipt de zijwand open, buigt hem om de paal en met een paar spijkertjes wordt het blik aan de paal bevestigd.

Een voederplank is prima zolang het niet regent of sneeuwt. Is dit wel het geval, dan wordt alle voer nat met het gevolg dat bij vriesweer alles in een ijsklomp verandert. Daarom is het beter inplaats van een voederplank, een voederhuisje te maken.

Nu zal het duidelijk zijn, dat de vogels in het begin argwanend tegen dit hokje aankijken, maar na enige tijd en gedreven door de honger zullen ze weldra hun natuurlijke angst overwinnen. Daarom is het aan te bevelen om het voederhuisje reeds in de herfst in uw tuin te plaatsen, dan hebben de vogels ruim de tijd om hieraan te wennen.

Welk voedsel in het voederhuisje.

Over het algemeen weten de mensen die in de winter de vogels voeren, zo ongeveer wel welke vogels er in hun tuin komen en kunnen het voedsel daaraan passen. Voor hen die dit niet weten, volgen hier enkele tips.

De Meesachtigen.

Pindanootjes aan een draadje rijgen en dit buiten hangen, want mezen houden van acrobatische toeren. Eveneens reepjes spek en zwoerd van spek of een vetbal die u gemakkelijk zelf kunt maken van wat gesmolten vet (bijv. frituurvet) dat na afsoling hard wordt. Meng door het vet zaden zoals: kanariezaad, onkruidzaad en vooral ook zonnebloempitten. Wat kaasrestjes worden ook graag gegeten, evenals wat meelwormen in een bakje. Een uitgekookt soepbeen (dat normaal in de vuilniszak terecht komt) buiten op een veilige plaats neergelegd, bijvoorbeeld op het dak van uw schuurtje, wordt door alle rondvliegende vogels als een delicatessen aanvaard.

Mussen.

We vergeten wel eens dat de mussen ook nuttige vogels zijn en laten we eerlijk zijn, deze kibbelende druktemakers willen we toch ook niet graag missen rondom ons huis.

Ze zijn al tevreden met allerhande keukenafval met daarnaast ook wat ruwe granen zoals gerst, haver, tarwe, maïs, rijst en rogge. Bij vriesweer de vogels overgebleven gekookte aardappels geven, wil ik u ontraden. Hoe goed ook bedoeld, maar deze aardappels zullen snel bevroren en met deze bevroren ijsklompen kunt u de vogels echt geen plezier doen, integendeel.

Vinkachtigen.

Dat zijn er verschillende, daarom zullen we even het rijtje aflopen.

Distelvink.

Distelzaad en andere onkruidzaden die in de handel verkrijgbaar zijn. Even-

De
se

eens de bekende wildzang zaadmengeling en een paar meelwormen.

Groenvink.

Allerhande zaden met een voorkeur voor zonnebloem- en safforpitten.

Goudvink.

Allerhande vogelzaden, vruchten en noten, zonnebloem- en safforpitten, berke- en elszaden alsook enkele meelwormen.

Boekvink.

Vogelzaden, stukjes kastanje, eikels en beukenootjes alsook zonnebloempitten. Broodresten zal hij ook met graagte eten.

Keep.

Hetzelfde als voor de boekvink. Trouwens, door de bod kunt u over het algemeen alle vinkachtigen hetzelfde voer geven.

Kneu, frater, sijs en barnsijs.

Deze kleinere soorten zijn vooral verzot op elzepoppen of elzekatjes. Voor de rest geeft u ze maar de gewone wildzang mengeling die in de handel te koop is.

Lijsters en spreeuwen.

Deze beiden komen vlugger de voeder-
tafel bezoeken dan de andere soorten. Het zijn gemakkelijke gasten en eten vrijwel alles wat hun als snavelkost wordt aangeboden, tot rotte appels toe.

Naast het voedsel vormt ook het drinken voor de vogels een groot probleem en dat vooral bij lange vorst. Een klein drinkbakje is voldoende, anders gaan de vogels er in baden. Om te voorkomen dat het water al te snel bevriest, doet u daar wat suiker in, bij voorkeur druivensuiker. Dit is een extra voedingsbron en verhoogt de conditie van de vogels.

Nestkastjes.

Bij het lezen van de naam nestkastjes, zullen er ongetwijfeld vogelliefhebbers zijn die bezorgd hun wenkbrauwen fronsen en zich afvragen of ik nog goed bij mijn verstand ben. Maakt u geen zorgen, dat is best in orde. We weten allemaal dat we de overlevingskansen van onze hulpbehoevende vriendjes in de natuur kunnen vergroten door ze voedsel aan te bieden. Maar we kunnen nog meer doen, namelijk nestkastjes ophangen en dat bij voorkeur reeds in het najaar. Dan kunnen daarin met name de mezen in de gure wintermaanden goed beschut de nacht doorbrengen. En die mezen die voor de winter een nestkastje als slaapplek kiezen, gebruiken dat in de lente graag om daarin hun jongen groot te brengen.

Als u een nestkastje gaat ophangen, moet u met enkele zaken rekening houden. Hang het kastje bij voorkeur tegen een muur en wai een paar meter boven de grond zodat een kat er niet bij kan. Hang het zodanig, dat in de zomer niet de hele dag de zon er op staat en hang ook nooit de vliegopening naar het Zuid-Westen, want dat is de richting van waaruit de meeste regen komt. Blijven dus over, de richtingen Noord of Noord-Oost. Een nestkastje kunt u best zelf maken van vurenhout of ander afvalhout. Om het te beschermen tegen weersinvloeden kunt u het behandelen met carbolineum of buitenbijts. Het hoeft geen chique stukje werk te zijn, dat is helemaal niet belangrijk, zodat ook de onhandige knutselaar zich hier niet met een smoesje van af kan maken. Er zijn diverse modellen nestkastjes. Ik heb er eens gelezen, dat een goed nestkastje ±26 cm hoog moet zijn. Het dak aflopend naar voren, dat enkele centi-

mers moet oversteken zodat geen water naar binnen kan lopen. Het dak moet ook afneembaar zijn zodat het kastje twee maal per jaar schoongemaakt kan worden. Het kastje moet inwendig 11 tot 12 cm zijn, zowel in de lengte alsook in de breedte. Het invlieggat voor koolmezen moet 32 mm zijn. Ik weet niet of dat allemaal exact juist is. Bent u van plan om een nestkastje te maken, neem dan even contact op met de plaatselijke afdeling van het I.V.N. Zij zullen u graag elke gewenste informatie verstrekken.

Misschien zullen er onder u zijn, die ondanks dat ze van vogels en de natuur houden, zeggen: 'Ach, wat kan ik als eenling in mijn kleine tuintje voor positiefs doen, dat loont de moeite toch niet!' Inderdaad, als iedereen zo denkt, dan heeft het geen doel. Maar, andersom geredeneerd, als iedere vogelliefhebber zou zeggen: 'Veel kleintjes maken één grote', dan zouden onze woonwijken één grote tuin worden met voederhuisjes en nestkastjes en zou in de zomer de zang der vogels de nerveuze en met overspannen zenuwen rondlopende mensen een gevoel van vrede en rust geven. En dat is in deze jachtige tijd, dan toch maar mooi meegenomen. Denk daar maar eens over na.

Hier eindigt dan mijn artikel dat ik genoemd heb: 'Vogels in de winter, ver-
geet ze niet!'

En dan nog dit even: namens de noodlijdende vogeltjes in de winter, alvast bedankt voor de te nemen moeite. In de zomer zullen ze u belonen met hun mooiste lied.

Tot de volgende keer.

**vogelimport en bloemisterij
SIEM VAN 'T HART**
Kralingseweg 443 b-Rotterdam
Grens Capelle a.d. IJssel
Telefoon 010-52 45 11

Wij hebben regelmatig in voorraad:
Regelmatig voorradig Zwarti lori's, geel-
gestreepte lori's, Stella lori's, Ferry lorri-
keets, edelpapegaaien, Blauwkroontjes en tal
van andere interessante soorten.
Alles tegen uiterst scherpe prijzen!

NIEUW! GEHU KOOIEN NIEUW!

Wij leveren U betaalbare kooien, en voor elke vogel de juiste kooi. De kooien zijn opgebouwd uit 10 mm met kunststof beklede plaat. De voorzijde is met aluminium afgewerkt, en worden als bouw pakket geleverd.

Verder leveren wij: **BROEDMACHINES** en **Ziekenkooien.**

Vraag documentatie aan bij: **GEHU**

Boomcatweg 10 - 7442 BH Nijverdal - Tel. 05486-1 61 87

Ook voor de grasparkiet

W.A. Tolman

Voer grit, waar pit in zit!

Met dit enigszins overdreven opschrift hoop ik uw aandacht te trekken voor een heel belangrijk bestanddeel uit het parkietenmenu: grit! De waarde hiervan wordt door vele liefhebbers nog vaak onderschat. Vandaar dat we er via dit blad eens wat meer aandacht aan besteden. We bepalen ons daarbij niet alleen tot het eigenlijke grit, doch zullen ook naar andere stoffen kijken die in dit verband eveneens een belangrijke rol spelen.

Er zijn 3 hoofdredenen aan te geven waarom deze stoffen zo belangrijk zijn voor het parkietenlichaam:

- voor de opbouw, versteviging en instandhouding van het beendergestel, zeg maar het skelet;
- voor het fijnmalen van het voer in de maag;
- voor de vorming van een kalkschaal rond het 'in aanbouw zijnde ei'.

We zullen deze onderwerpen eens wat nader behandelen. Voor een goede skeletopbouw is de vogel afhankelijk van vooral het element calcium (Ca). Ook in het latere leven blijft het belangrijk voor de parkiet dat er voldoende calcium kan worden opgenomen. Gebrek aan calcium veroorzaakt bij de mens de gevreesde Engelse ziekte, of rachitis, waardoor onder andere kromme benen kunnen ontstaan. Het calcium waar het hier om gaat, zal de vogel niet zo gemakkelijk uit het normale gritmengsel halen. We kunnen dit het beste op twee manieren toedienen: zo af en toe een klein beetje Gistocal door het opfok- of krachtvoer is de ene methode. Zelf laat ik mijn parkieten calcium opnemen uit de bekende Sepia-schalen. In de broedkooien gebruik ik kleine stukjes sepia, nadat ik de grotere schalen met een ijzerzaagje in kleinere partjes heb verdeeld. In de grotere vluchten bevestig ik een hele schaal aan een zijwand of aan het gaas en wel op een gemakkelijk bereikbare plaats, dus bij voorkeur boven een zitstok. Natuurlijk kunnen de sepiaschalen ook los in de vlucht worden gelegd, doch de kans op bevulling is dan veel groter en moet daarom toch worden afgeraden. Belangrijk is, dat uw parkieten bij voortdurende beschikking hebben over sepia. Voor het fijnmalen van het voer in de spiernaag, zal een parkiet niet 'zomaar' grit tot zich nemen. Nee, nee, de vogel gaat hierbij zeer selectief te werk. U moet dit van dichtbij maar eens gadeslaan wanneer u een nieuwe portie grit heeft verstrekt. Sommige vogels pakken de wat grotere delen kiezel uit het mengsel, anderen nemen de stukjes roodsteen. De vogel weet zelf heel goed

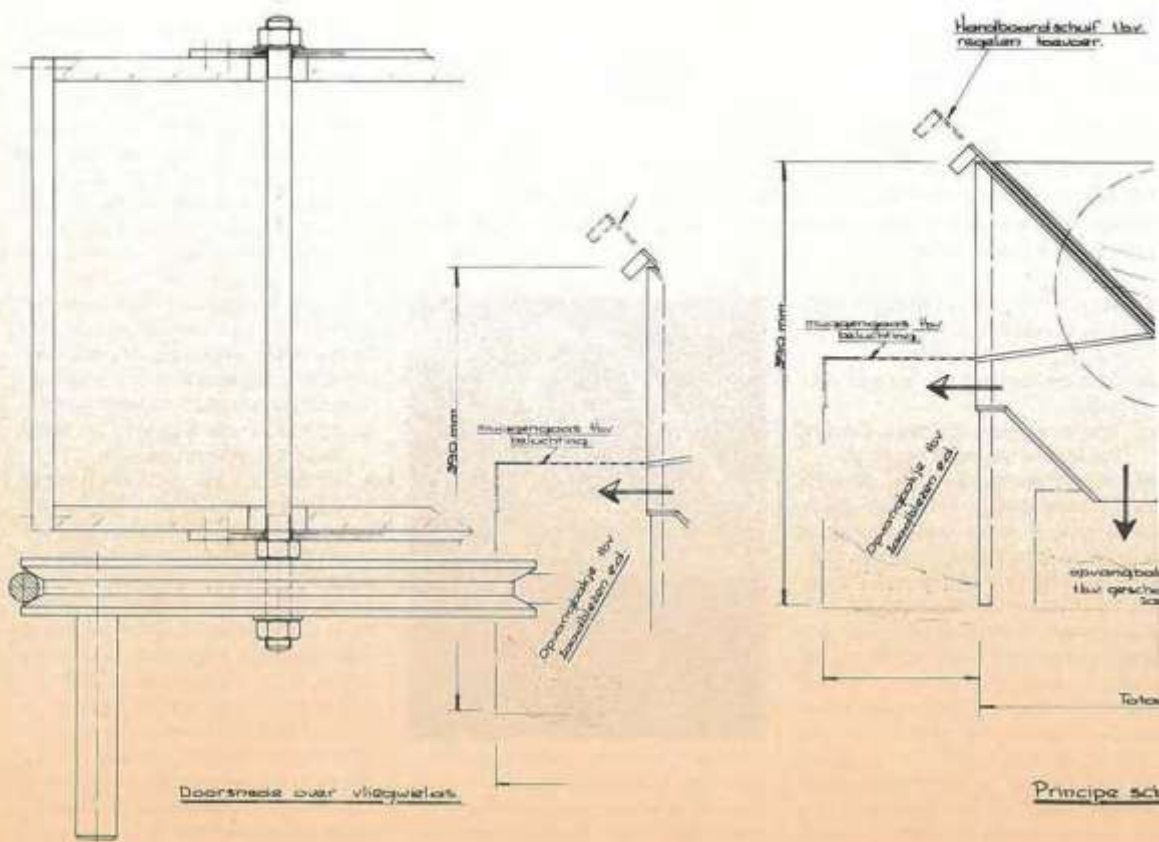
te bepalen waar de behoefte op dat moment ligt. Uiteindelijk gaat het om een extra hulpmiddel: zonder maalstenen zal de spiernaag de zaadkorrels niet goed weten fijn te krijgen. Het kan best zijn dat het speciale gritbakje nog halfvol is, zodat u het niet nodig vindt nog meer grit te verstrekken. Pas echter op: vaak zijn in het halfvolle gritbakje voor de vogel geen 'passende' deeltjes meer aanwezig, zodat de vogel er ook niet meer van zal opnemen. Een goede raad: gooi het halfvolle bakje leeg op de bodem en vul het bakje opnieuw. Let maar op: er wordt direkt een aanval gedaan op de nieuwe vulling.

De in de handel zijnde gritmengsels voor vogels voldoen over het algemeen goed. Zelf neem ik altijd 'onverpakt' en ik zie graag, dat er naast wat gemalen kiezel ook gemalen oesterschelp en roodsteen in het mengsel aanwezig zijn. De toevoeging van houtskool heb in nooit goed kunnen bevatten. Volgens mij heeft houtskool geen enkele functie in het parkietenlichaam, maar het kan zijn, dat andere liefhebbers daar anders over denken. We lezen dat dan nog wel eens in dit orgaan. Naast sepien en grit hebben mijn parkieten ook bij voortdurende beschikking over de bekende Engelse bijt-blokken, oftewel de lodi-

neblokken. Hierin zijn fabrieksmatig de volgende stoffen samengebracht: gemalen sepia, calcium fosfaat, ijzer oxyde, zeewier, verschillende vitamines, tarwekiemolie en jodium. Het laatgenoemde element heeft een gunstige werking op de schildklier van de parkiet. Mijn ervaring is, dat parkieten naar behoefte knagen aan de lodineblokken. Tenslotte nog even aandacht voor een veelgebruikte soort grit: de eierschaal van het kippe-ei. Onze parkieten nemen dat inderdaad graag tot zich. Toch bestaan er ten aanzien van deze eierschalen bij vogelliefhebbers twee - bijna niet uit te roeien misverstanden:

- ze kunnen **niet** fungeren als 'maalstenen' in de spiernaag en
- de schalen van gebakken eieren zijn **niet** beter dan die van gekookte. Integendeel: u doet er wel zo veilig aan, uw parkieten alleen maar schalen van **gekookte** eieren te verschaffen. Schalen van 'gebakken' eieren geeft u namelijk in rauwe toestand. Deze eieren zijn vaak afkomstig van bedrijven waar de kippen reeds bij voorbaat zijn geënt tegen allerlei kippenziekten. Kippenziekten en parkietenziekten lopen vaak parallel en de verwekkers van die ziekten (micro-organismen) voelen zich in het lichaam van onze parkieten net zo happy als in het lichaam van de kip. Nog een levensgevaarlijke bijkomstigheid is, dat het kippenlichaam via de **entstof** een zeker deel **smetstof** krijgt toegediend. Dit deel is echter zo klein, dat het veel grovere kippenlichaam daar geen enkele moeite mee heeft en vrij gemakkelijk een kordon afweerstoffen weet op te bouwen. Daarmee is het doel van de enting bereikt: de kip wordt immuun voor die bepaalde ziekte. Het zal u nu duidelijk zijn, dat u met rauwe eierschalen voor ziekte-kiemen (micro-organismen) een weg creëert die een 'overstapje' naar het parkietenlichaam vrij gemakkelijk tot stand brengt. Ik ben er van overtuigd, dat op deze wijze al heel wat vogelliefhebbers 'op de koffie' zijn gekomen. 'Een ei hoort erbij', mag zeker wel opgeld doen in ons parkietenhok, maar denk erom: voer het ei alleen **hard** gekookt en verstrek ook uitsluitend de schaal van **hard** gekookte eieren. Hopelijk ben ik er in geslaagd u er van te overtuigen dat het verstrekken van grit aan uw parkieten niet 'zomaar' even hoeft te gebeuren, doch dat dit heel serieus en welbewust: **wekelijks** dient te geschieden.

De
Kiezel

De wadmolen

De wadmolen is een met de hand te bedienen apparaat, dat zaad en kaf van elkaar scheidt.

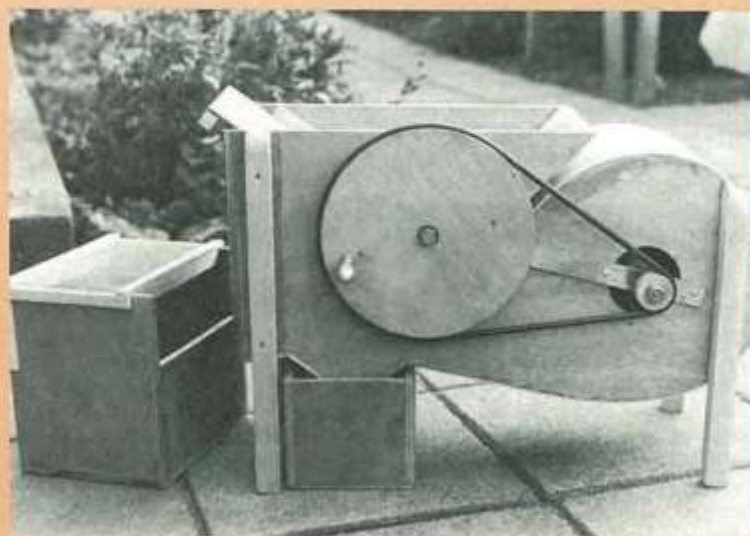
Het berust op een eenvoudig principe van wind, opgewekt door een schoepentrad. Op de tekening ziet u hoe het geheel in elkaar zit.

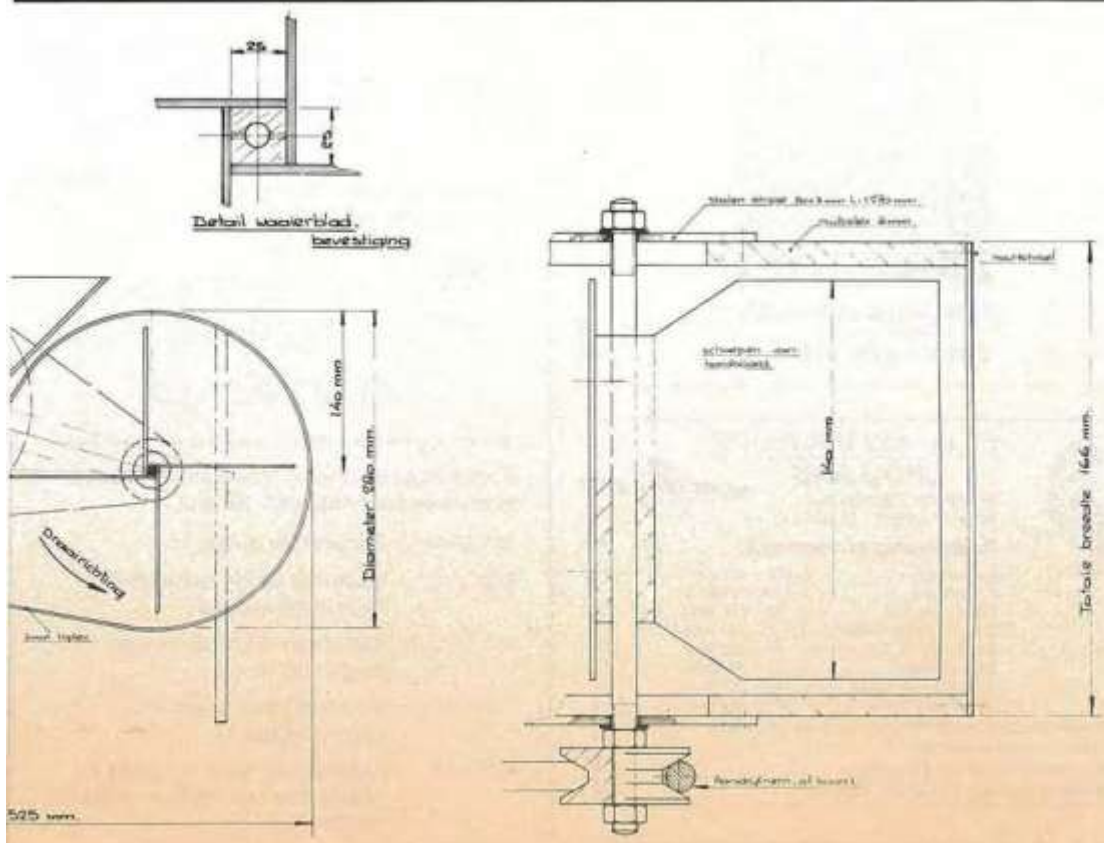
Voor een doe-het-zelver (wat de meeste vogelliefhebbers toch zijn) niet moeilijk te maken.

Hieronder volgen wat details.

Het schoepentrad is een vierkant blokje hout met een gat waar de as in zit, die geborgd wordt met een splitpen. De as is 8 mm rond staal/ijzer, met op het uiteinde M8 draad. De draad niet verder maken dan beslist nodig is: dan kan de moer, vastgedraaid op de as, zorgen dat de boel niet klemloopt. Schijven op de assen zitten klem tussen de moeren.

Op de foto's ziet u het gat dat voor de

roelen

Doorsnede over voorblad, schaal 1:1

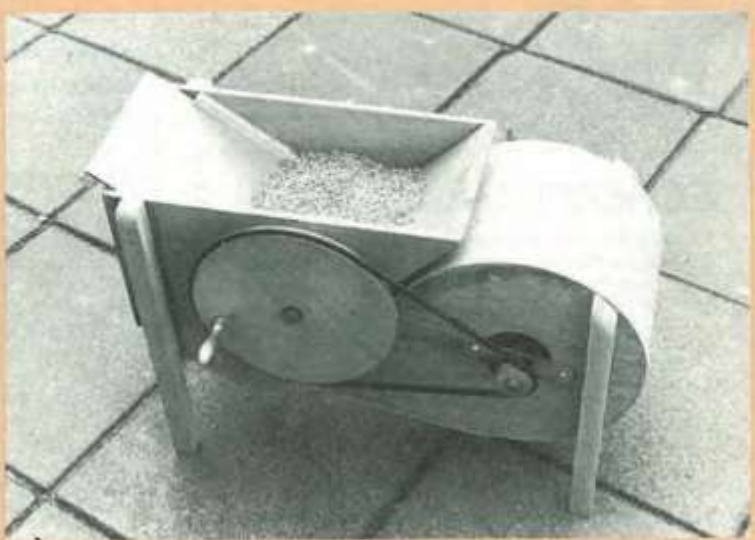
luchtaanzuiging zorgt. Dit is gemaakt met de grootste zaag van een z.g. zeven-gatenzaag ± 65 mm. Vliegwielen en waasrol zijn precies hetzelfde. Afstand tussen de assen van vliegwiel en schoepen is niet belangrijk, als men er maar voor zorgt, dat het vliegwiel niet te ver buiten het geheel steekt i.v.m. opbergen c.q. wegzetten. De opening, waar het geschoonde zaad door in het bakje valt, niet groter maken dan ± 15 mm vanwege het verlies van de wind, die moet zo veel mogelijk naar het afvalbakje, waar dan de zaadbelen mee worden gevoerd, het muggengas zorgt ervoor dat het meeste afval in het bakje terecht komt, alleen wat fijn stof gaat er door. Zet men er geen gas in, dan zal de lucht niet weg kunnen en slaat terug.

Vliegwielen zijn van 20 mm dik multiplex en resp. 180 en 45 mm rond. Maakt u de verschillen groter c.q. kleiner, dan krijgt men meer of minder luchtstroom. Zet in ieder geval de aandrijfriem of

koord niet te strak i.v.m. wringen. Zelf gebruik ik de wadmolen die op de foto's staat al 2 jaar. Ben er zeer tevreden over, alleen is hij niet geschikt voor grof

parkietenzaad, want de zonnepitten-belen worden niet meegenomen. Verder dacht ik dat de tekening en foto's voor zich spreken.

P.K.

De